A NAGYSZALONTAI REF. EGYHÁZMEGYE

1883. ÉV FEBRUÁR HÓ 1. NAPJÁN

NAGYSZALONTÁN TARTOTT RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉNEK;

S UGYANCSAK N.-SZALONTÁN, 1883. MÁRTIUS 29. NAPJÁN TARTOTT

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

DEBRECZEN.
NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.
1883. — 480.

A nagyszalontai ref. egyházmegye 1883. év február hó 1-ső napján Nagyszalontán tartott közgyülésének jegyzőkönyve.

—

Jelenvoltak:

Nagy Dániel esperes elnöklete alatt,

egyházi tanácsbirák:	világi tanácsbirák:
Nagy Sándor,	Ercsei Sándor.
Szél Kálmán.	Tabajdi Károly.
Ferenczi Gedeon,	— —
Böszörményi Károly,	— —
Nagy Péter.	— —

Szaniszló Gábor, Balogh Ambrus egyházi — dr. Kis Ferencz, Benedek László világi jegyzők; lelkészek, tanitók, s az egyházak képviselői.

—

Elnöklő esperes — buzgó ima után — felemlitvén, hogy e rendkivüli közgyülés azon átmeneti fontos intézkedések megtételére és elökészitésére hivatott össze, — melyek, mint ilyenek, a főtiszteletü egyházkerületi közgyülés által az egyházmegyék hatáskörébe tartozókul jelöltettek ki; felemlitvén hogy legközelebbi közgyülésünk óta elhaláloztak a belhivatalnokok közül: Kinczes Pál tamásdai — Aranyász Bálint sarkadkereszturi lelkészek; Erdös Károly erdőhegyi segédlelkész; egyházmegyénk tanitóinak Nesztora: Dévai Bálint zsadányi — Kovács János anti — Krucsó Ferencz szentleányfalvai — Debrezeni József árpádi tanitók; — felemlitvén, hogy van még egy nevezetes halottunk Arany János a koszorus költő, ki egyházmegyénkben Nagyszalontán születve, ugyanitt, mint tanitó kezdte pályáját, — kinek emlékezetét egyházmegyénk jegyzökönyvének egy külön lapján megörökiteni inditványozza; — majd felemlitvén, hogy egyházmegyénk köztiszteletben részesülő segéd-gondnokát, Tisza Kálmán ö nagyméltóságát, s az ö pótolhatatlan tapintatos elnöki vezetését — országkormányzói nagy elfoglaltsága miatt — ez alkalommal

is kénytelenek vagyunk sajnálattal nélkülözni; végül üdvözölvén a világi és egyházi tanácsbirákat, a jegyzöi kart, a lelkészeket és tanitókat, az egyházak megjelent képviselöit; kivánván, hogy az uj törvények ujabb szelleme hozza el egyházunkra a tiszta erkölcsiség ápolásának, a nevelés szent ügyének virágos tavaszát, s gyümölcsözö nyarát: a gyülést megnyitottnak nyilvánitja.

E megnyitó beszéd osztatlan figyelemmel hallgattatván: az elhunyt belhivatalnokok emlékezete jegyzökönyvileg megörökittetni határoztatik.

1. sz. Arany János emlékezetének megörökitésére pedig: jegyzökönyvünkben egy külön lapot szentelünk.

† ARANY JÁNOS †

született Nagyszalontán 1817. márczius hó 2. napján;
meghalt Budapesten 1882. október hó 22. napján.

A lánglelkü magyar költö, ki a világköltészet pántheonában is diszes helyet vivott ki magának;

Az aütodidakta, ki mint a jelesek legnagyobb része az élet anyagi szükségeivel való küzdelemben nem ellankadva, de, — mint az aczél a tüzben — megedzödve, az akarat szilárdságától támogatott öntanulás által fejtette ki a neki adományozott isteni szikrát;

A csüggedetlen reménységü nagyhazafi, ki magyar nemzetünk legbánatteljesebb korszakában is a vigasztalás gyógyitó balzsamát csepegteté a honfiui fájdalom vérzö sebeire;

A nemes szivü ember, ki mint családfö, mint hü barát ritkitotta párját;

A minden idöben tiszta tükörként ragyogó szeplötlen jellemü férfiu, kinek mind életéből, mind müveinek minden sorából a szeretetnek és tiszta erkölcsiségnek bóldogitó tana sugárzik ki; „kinek tudományánál, nemesen érzö szivénél csak saját szerénysége volt nagyobb:“

Legyen áldott még haló porában is!

„A nagy költö és a jó ember“ magasztos példája, — s az általa elhintett nemes eszmék megáldó hatása: láttassék meg e nemzedéken, ennek késö unokáin, s azoknak fiaiknak fiain!

Kegyeletes megemlékezésünk szerény czipruságát bánattól áthatott tisztelettel csatoljuk az ö halhatatlan érdemeinek soha nem hervadó babérkoszorujához!!!

2. sz. Elnöklö esperes elöterjeszti, hogy segéd-gondnokunk Tisza Kálmán ö nagyméltósága országkormányzói elfoglaltsága — Benedek Ferencz világi tanácsbiró betegsége — Lovasi Ferencz és Fónagy László szintén világi tanácsbirák másnemü teendöik miatt jelen közgyülésben részt nem vehetnek.

Tudomásul vétetik.

Helyettes elnöktársul pedig az egyházi törvények 41. § a értelmében Ercsei Sándor, mint legidösebb tanácsbiró kéretik fel.

3. sz. Az egyházi törvények 38. §-nak b) pontja értelmében a $^{338}/_{1882}$. nov. egyházkerületi végzés felhivja az egyházmegyéket, hogy az egyházmei tanácsbirák számát illetöleg nyilatkozzanak.

Egyházmegyei közgyülésünk, tekintettel egyházmegyénk népességére, területi szétszórottságára: egyházmegyénkben a tanácsbirák eddigi számát mind egyházi, mind világi részröl egygyel-egygyel szaporitani óhajtja és igy a fötiszteletü egyházkerület jóváhagyása reményében a tanácsbirák összes számát az eddigi 10 helyett jövöben 12-ben állapitja meg, kik mint a multban, ugy a jövöben is a paritás szigoru megtartásával felerészben egyházi, felerészben világi férfiak közül lesznek választandók.

4. sz. Kérdésbe tétetvén, hogy az egyházi törvények 38. §-a e) pontja rendelkezésének teljesitése tekintetében, miként eszközöltessék a tanitó testületi képviselö megválasztása.?

Utasittatik az esperesi hivatal, miszerint hivja fel évenként egyházmegyei tanitó testületünket elnöksége utján két tanitó megválasztására, kik az egyházi törvények értelmében az egyházmegyei közgyülésen hivatva lesznek az egyházmegyei tanitó testületet képviselni. A megejtett választásról felvett jegyzökönyvet az elnökség egy példányban az esperesi hivatalhoz idejében terjeszsze be, egy-egy példányban pedig a megválasztott tanitóképviselök kezeihez juttassa el, hogy az részökre igazoló okmányul szolgálhasson.

5. sz. Felemlittetett, hogy az egyházi törvények 18. és 140. §-aiban foglalt intézkedések gyakorlati alkalmazása nagyon megkönnyittetnék az által, ha az egyházmegyei közgyülés, mint felsöbb hatóság fogná meghatározni azon összeget, melylyel a hivatalát elvállalni vonakodó gondnok, vagy egyházfi magát az egyház részére teljesitendö közszolgálat alól megválthatja.

Egyházmegyei közgyülésünk azon egyházközségekben, hol a lelkek száma 2000-en alól van a kurátor felmentvényi díját 40 forintban — az egyházfiét 20 forintban — azon egyházközségekben pedig, hol a lelkek száma 2000-en felül van, minthogy nagyobb egyházközségekben a teljesitendö munka is, a felelösség is nagyobb — a kurátor felmentvényi díját 50 forintban, — az egyházfiét 25 forintban állapitja meg.

Minden netaláni félreértések elháritása tekintetéből pedig kimondja, hogy az egyházi törvények 18. §-ának utólsó kikezdésében körülirott felmentö okok esetén: felmentvényi dij nem vehetö. — Ha pedig valamely egyháztag ily felmentö okok hiányában a fent megállapitott váltság dijat egyszer — s mindenkorra lefizette: ugyanazon egyházi hivatal elvállalására ismételten épen ugy nem kényszerithetö, mint azon egyháztag, a ki tényleges szolgálata által róvta le e tekintetben egyháza iránt tartozó kötelességét.

6. sz. Elnöklö esperes inditványozza, hogy miután az egyházi törvények 186—188. §-ai szerint, mind az egyházakat a papi jövedelem arányában osztályozni, — mind a lelkészeket és segédlelkészeket tudományos képzettségük, szolgálati idejük, eddig tanusitott buzgóságuk, elért sikereik tekintetbe vételével minösiteni elmulhatlanul szükséges: e tekintetben kimeritö javaslat kidolgozására küldetnék ki egy bizottság; a mely kéressék fel átalában arra is, hogy áttanulmányozván az egyházi törvényeket és az egyházkerület idevonatkozó utasitó végzéseit, mindazon ügyekben, melyek egyházmegyénk és gyülekezeteink végrehajtására várnak részletes és indokolt javaslatot terjeszszen a legközelebbi tavaszi közgyülés elé.

Az egyházak osztályozására, a lelkészek és segédlelkészek minösitésére — s átalában az egyházi törvények egyházmegyénk és egyházközségeink hatáskörébe tartozó pontjainak rendelkezéseinek végrehajtására és életbe léptetésére vonatkozó részletes és indokolt javaslat kidolgozására: Ercsei Sándor, Szél Kálmán, Nagy Sándor és Nagy Imre urak felkéretnek; felhivatván figyelmök, hogy az egyházi törvények 44. §-sa értelmében a tanácskozási szabályok és ügyrend tárgyában is véleményes javaslatról gondoskodván: mindezeket a legközelebbi tavaszi közgyülésre beterjeszteni sziveskedjenek.

Az elnökség pedig utasittatik, hogy a legközelebbi tavaszi közgyülés összehivása alkalmával ugy intézkedjék, miszerint az egyházak és tanitó testület képviselöi

megbizó levelekkel jelenjenek meg. hogy igazolásuk lehetövé tétessék, az egyházmegyei közgyülés pedig az egyházi törvények 38—44. §-ainak pontos betartásával alakulhasson meg.

7. sz. Egyházmegyénkben három lelkészi állomás, ugymint sarkadkereszturi, tamásdai és erdö-gyaraki üresedésben lévén, hogy azokban a választás a 35/1882 nov. egyházkerületi végzés szerint az egyházi törvények alapján történhessék meg: szükség van a lelkészjelölö bizottság megválasztására az egyházi törvények 190. §-sa értelmében.

A lelkészjelölö bizottságba közfelkiáltás utján megválasztatnak:

a) rendes tagokul, Ercsei Sándor, Nagy Sándor és Fónagy László tanácsbirák.

b) póttagokul, Szél Kálmán, Lovasi Ferencz, Nagy Péter szintén tanácsbirák.

Minthogy pedig az egyházak osztályozása és a lelkészek minösitése csak majd a tavaszi egyházmegyei és kerületi közgyülésen fog keresztül vitetni: nem csak felhatalmaztatik, hanem egyenesen utasittatik ez ideiglenesen kiküldött lelkészjelölö bizottság, hogy az egyházi törvények 186. §-ának értelmében a pályázólelkészek minösitésére kellö sulyt fektessen, sátalában a lelkészválasztási törvények pontos megtartásával és alkalmazásával töltse be az üresedésben levö lelkészi állomásokat.

8. sz. A gyantai egyházban, bár az egyházi törvények értelmében ezen egyházat 1447-re menö lélekszáma szerint 16 presbiter választási joga illette vólna: mindazonáltal ugy a régi presbiterium, mint az egyházi közgyülés, a régi gyakorlathoz ragaszkodván, — csak 12 presbiter választását határozta el és eszközölte.

A gyantai egyháznak meghagyatik, hogy az egyházi törvények 23. §-nak ide vonatkozó végzését tartsa meg.

Esperes ur pedig felkéretik, hogy e tekintetben is elnökileg intézkedjék.

9. sz. Tárgyaltatott Hajdu Péter és érdek társai — kötegyáni lakosok — két rendbeli beadványa, melyben az uj presbiterium megválasztása ellen tiltakoznak, s ujabb választás elrendelését, s esperes ur elnöklete alatt leendö megtartását kérik azon okon, mert állitásuk szerint a választás nagy mérvü korteskedések közt folyt le.

Másfelől Bor Áron köte-gyáni lelkész jelenti, hogy a mult év deczember 31-ik napján beszedett, de a személyeskedésig fajult pártoskodások miatt lepecsételve függöben hagyott szavazatok az egyházi és világi elöljáróság ellenörizése mellett felbontatván, — midön a legtöbb szavazatot nyert egyének a törvényes eskületételére összehivattak: az eskü letételét megtagadták, s egymásközti heves szóváltás után minden eredmény nélkül szétoszlottak.

A sajnos villongások okainak, a helyszinén megejtendö vizsgálására, ha lehetséges a felzudult kedélyek lecsillapitására, s eljárások eredményéről az esperesi hivatalhoz jelentéstételre: Nagy Sándor tanácsbiró és Szaniszló Gábor egyházmegyei egyházi föjegyzö kiküldetnek.

Az esperesi hivatal pedig felkéretik, hogy ha netalán szükség lenne rá: a törvények pontos megtartása és szigoru végrehajtása mellett elnöki uton a szükséges intézkedéseket tegye meg.

10. sz. A sarkadkereszturi egyházból Juhász László és társa beadványukban óvást emelnek Kónya József presbiterré választása ellen, azon okból, mert az illetö egyházi adó tartozását a választás napjáig ki nem fizette.

Miután a beadványból kivenni nem lehet, hogy emlitett Kónya József több évről van-é hátralékban egyházi adó tartozásával; söt a helyettes lelkészi értesitésböl az tünik ki, hogy Kónya József csak 1868-ról tartozik egy véka buzával; miután az egyházi törvények 24. §-sa világosan ugy intézkedik, hogy „a presbiterségre az egyházközség minden oly tagja választható, ki ..... egyházi tartozásával egy évnél több idöről hátralékban nincs:“ ez ügyben a helyszini vizsgálattal és jelentéstétel Nagy Sándor tanácsbiró és Szaniszló Gábor egyházmegyei egyházi föjegyzö megbizatnak.

Esperes ur pedig felkéretik, hogy e tárgyban is elnöki uton intézkedjék.

11. sz. Magyar-Homorogon a presbiterium szabályszerüen megválasztatott, fel is eskettetett, de, mert a vagyonosabb osztály a választásnál mellöztetett, a megválasztottak pedig a birtokarányos egyházi adózást óhajtják behozni: esperes urhoz panasz jelentetett be, mely panasz elintézését, midön az összehivott presbiterium megkisérlette, a vádak élessége miatt a presbiterium lemondott, miböl folyólag m.-homorogi lelkész Szondi Géza kéri, hogy egyházmegyénk egy bizottság kiküldése által eszközölné ügyök tisztázását mielött az még jobban elmérgesülne.

Esperes ur megbizatik, hogy a helyszinén megvizsgálván az ügyet: a törvények értelmében elnökileg intézkedjék.

12. sz. Tárgyalás alá vétetett Sipos Imre belényesi ref. lelkésznek a 191/1882 okt. egyházkerületi végzés által egyházmegyei közgyülésünkhöz áttett azon kérvénye, melyszerint, a belényesi állami leányiskolában és a g. kath. fögimnáziumban tanuló ref. vallásu növendékeknek hetenként 2—2 órán teljesitett hit- és erkölcstani oktatásáért az 1882-ik év szeptember hó 1-sö napjától kezdve, az államsegélyből évi 100 forint tiszteletdijnak utalványozását kérelmezi.

Igaz ugyan, hogy az országos törvények 186$^{5}/_{8}$ XXXVIII-ik törvényczikkének 57. §-sa szerint, az állam által fentartott elemi iskolákban a hit és erkölcstan nyilvános tanitásáról az illetö hitfelekezetek tartoznak gondoskodni, és igy elsö sorban a belényesi lelkész által teljesitett vallás tanitás illö jutalmazásáról való gondoskodás — a mint ez a 18/1882 márcz. egyházmegyei végzésben melegen ajánltatott is — magának a belényesi ref. egyházközségnek vólna kötelessége, annyival is inkább mivel leánygyermekeiknek egyéb tantárgyakban való oktatása a felekezet vállairól levétetvén, az állam által teljesittetik; de mivel a belényesi ref. egyházközség maga is az önfentartás nehéz gondjaival kénytelen küzdeni: egyházmegyei közgyülésünk elhatározza, hogy, tekintve Sipos Imre belényesi lelkésznek a hit- és erkölcstan tanitása körül eddig teljesitett ügybuzgó fáradozását, a multban tanusitott lelkes szorgalmának némi viszonzásául részére a jövö évben az államsegélyböl — rendkivülileg — 50 forintot utalványoz. — Midön ezt teszi közgyülésünk, sajnálatát jelenti ki a felett, hogy az ily, mind nemzeti, mind vallás-erkölcsi, hasznos közszolgálatok illö dijazására — az elismerésen kivül — más alappal nem rendelkezhetik. De jövöben hiszi, hogy egyházi közalapunk megizmosodván, az Ur szölejében munkálkodók meglesznek kimélve attól, hogy fáradsággal kiérdemlett bérökért annyiszor hiába zörgessenek! Azonban más részröl azt is elvárja közgyülésünk Sipos Imre belényesi lelkésztöl, hogy a neki nyujtott anyagi jutalom — még inkább az itt kifejezett igaz méltánylat és elismerés: jövöben is ösztönzöje és sarkantyuja lesz önzetlen müködésének a vallástanitás buzgó és odaadó teljesitése körül.

13. sz. Felvétetett az árpádi egyház azon beadványa, melyben az egyházközség elöljárói azt kérelmezik, hogy, figyelembe véve egyfelöl azt, miként egyházuk a jelenben ráneheżülő terheket sem képes hordozni; más felöl azt, hogy több szüléknek a kenyérkereset szempontjából a községből lett eltávozása miatt a tanköteles gyermekek száma tetemesen leapadt: a 15/1882. márcz. egyházmegyei végzés, — melyben a régi tanitói fizetés levél érintetlenül hagyásával egy tanitót megillető, tisztességes jövedelmet biztositó, uj dijlevél kiállitása elrendeltetik, mi, csak az a nélkül is tulterhelt egyháztagok ujabb megadóztatása által vólna kivihető — oda módosittatnék, hogy egyházukban ezután is csak egy rendes és egy segédtanitót legyenek kötelesek tartani.

Az árpádi egyháznak, rendkivüli körülményeire való tekintetből megengedtetik, hogy csak egy rendes és egy segédtanitót tarthasson az 1884-ik év szeptember hó első napjáig. De midön egyházmegyei közgyülésünk, kivételesen ezen engedményt teszi: elvárja a nevezett egyház elöljáróságától, hogy mindazon intézkedésekről jó eleve gondoskodik, a melyek lehetövé fogják tenni a 15/1882. márcz. egyházmegyei végzés végre-valahára leendő foganatositását.

14. sz. Olvastatott a következő esperesi elöterjesztés az elnökileg elintézett tárgyakról: „A mult 1882. márcz. 23-ik napján tartott egyházmegyei gyülés óta elnökileg tett intézkedésekről van szerencsém jelentésemet tiszteletteljesen következökben megtenni, s azoknak helybenhagyását kérni.

1. márcz. 30. Török József, a debreczeni föiskolából berekböszörményi nagyobb fiiskolába akadémikus rektorul kihozott végzett theologus, bemutatott reverszalisa nyomán: e hivatalban megerösittetett.

2. márcz. 31. A tenkei egyház templomépitési költségvetése, s egyessége a tervrajzzal együtt bemutattatván: helybenhagyatott.

3. ápril. 8. Király Dávid, az egyházmegyei közgyülés által Gyantára rendelt tanitó Fenesen visszamaradván: a helyette rendelt Matólcsi Gyula a sonkolyosi tanitóságba tétetett át. A gyantai egyház pedig más tanitó választásra utasittatott.

4. ápril. 16. Zsadányban Dévai Bálint leánytanitó meghalván: helyébe ideiglenesen Györösi István képezdész rendeltetett:

5. ápril. 24. Sarkad-Kereszturra segéd lelkészül Erdö-Gyarakról Pánczél József tétetett át; majd a lelkész halála után ott időközi minöségben is meghagyatott.

6. május 30. Krucsó Ferencz szentleányfalvai ideiglenes tanitó meghalván: helyette az egyház kivánságára Baksai Gyula oda rendeltetett.

7. junius 7. A kisperegi vegyes iskolába Székely Sándor tanitóul megválasztatván: oklevele alapján megerösittetett.

8. junius 24. A pankotai egyháznak püspök ur ajánlatára megengedtetett, hogy 500 forint iskolaalap pénzét — kellő visszafizetési biztositék mellett — romlásnak indult tornyának kijavitására fordithassa.

9. julius 6. Fábián László vadászi segédtanitó Nyégerfalvára meghivatván: ideiglen megerösittetett.

10. julius 29. A nagy-harsányi templom átalakitásának tervrajza, költségvetése bemutattatván: helyben hagyatott.

11. szeptember 30. Széles Lajos árpádi segédtanitó Remetére hivatván tanitóul: ideiglen megerösittetett.

12. szeptember 30. Mácsai Sándor képesitett segédlelkész, Szaniszló Gábor mezögyámi lelkész kértére: mellé segédül rendeltetett.

13. október 5. Bethlendi Sándor kisperegi segédlelkész, a meghalt Kincses Pál helyett Tamásdára idöközi lelkészül rendeltetett.

14. október 21. Anton, elhunyt Kovács János tanitó helyébe gyantai tanitó Horvát József megválasztatván: megerösittetett.

15. október 24. Spaniel Gusztáv német-beregi tanitó lemondásával, a helyette meghivott Csiszek Frigyes szenthelénai tanitó oklevele alapján megerösittetett.

16. október 30. Gyantán, tanitókul megválasztott Hegedüs Zóltán első éves theologus és Lehóczki József szoboszlói segédtanitó: ideiglenes minöségben megerösittettek.

Jóváhagyó tudomásul vétetik.

A 8-ik pontra nézve azonban elhatároztatik, hogy, mivel a pankotai egyházközség tarthatatlanná vált tornyának megépitésére, 500 forint iskolaalapjának e czélra kinyert engedélyezése óta, országos könyöradomány gyüjtésével, — tehát egészen más forrásból — már meg is kezdte a szükségelt pénz beszerzését: e tény által amaz engedélyt megszüntette. Esperes ur tehát megbizatik, hogy elnökileg figyelmeztesse a pankotai egyházközség elöljáróságát, miszerint, az ugy is csak kölcsönképen, kellő biztositék nyujtása mellett engedélyezett iskolaalaphoz most már ne nyuljon, hanem forditsa azt rendeltetése czéljára.

15. sz. Az 1882-ik év márczius hó 23-ik napja óta a püspöki hivataltól az esperesi hivatalhoz küldött, s körözött leiratok, nyomtatványok, valamint az államsegély iránti folyamodványok mellékleteikkel együtt bemutattatván:

egyházmegyei levéltárunkban elhelyeztetni rendeltetnek.

16. sz. Az uj bélzerindi ref. egyházközség elöljársága jelenti, hogy a mult évben templomuk épitésére Ő Császári és Apostoli királyi Felsége 300 o. é. forintot, — József főherczeg 100 o. é. forintot legkegyelmesebben adományozni méltóztattak, — mely kegyes adományok kieszközlésében, — valamint ezeken kivül 331 forint 19 krajczár gyüjtésében Méltóságos Tabajdi Károly aradmegyei főispánnak és egyházmegyénk tanácsbirájának lelkes buzgósága volt egyik legfőbb tényező.

Örvendetes tudomásul vétetvén, egyházmegyei közgyülésünk ugy a magas adományozók iránt, legkegyelmesebb könyörületességükért hálás köszönetét — mint fáradhatatlan buzgóságu tanácsbiránk Móltóságos Tabajdi Károly ur iránt lelkes közbenjárásáért méltányló elismerését:... jegyzökönyvileg kifejezni rendeli.

17. sz. Elnöklő esperes felhivja egyházmegyei közgyülésünk figyelmét az egyházi törvények életbe léptetése felett intézkedő 351 és $^{354}/_{1882}$. nov. egyházkerületi végzésekre, melyekben a lemondottaknak tekintett egyházkerületi és egyházmegyei tisztviselők ujra választása elrendeltetik. Minthogy egyházmegyénkben az egyházközségek presbiteriumai az uj törvények és egyházkerületi utasitások által követelt módozatok szerint már szervezve vannak: ugy az egyházkerületi, mint az egyházmegyei tisztviselők ujra választása most már megejthető.

Ezek után esperes ur szivből szivhez szóló meleg szavakban, áldást kérve egyházmegyénkre — hivatalról innepélyesen leköszön.

Jóllehet egyházmegyénk felsöbb hatóságának, a főtiszteletü egyházkerületnek intézkedését birálgatni nem akarja, söt inkább köteles tisztelettel és engedelmességgel fogadja: még sem hallgathatja el fájdalmának sajnálkozó kifejezését a felett, hogy az uj, egyházi törvények életbe léptetésénél a fokozatosság és csendes átmenet elve kellö figyelemben részesitve nem lehet. Azonban fájdalmát e tekintetben is enyhiti azon gondolat és annak tudata, hogy az alkotmányossághoz való következetes ragaszkodás — e kiváló protestáns erény — vólt amaz intézkedések tiszta forrása. Utasitja tehát egyházme-

gyénk az elnökséget a fenthivatolt egyházkerületi végzések foganatositására.

Ugyanazért hivassanak fel az egyházközségek presbiteriumai:

a) Hogy egyházkerületi elnökökre és jegyzőkre — püspökre, főgondnokra, egy-egy egyházi és világi főjegyzőre, egy-egy egyházi és világi aljegyzőre ugyanazon szavazó lapon. . . és ismét másik szavazó lapon 6 egyházi és 6 világi egykerületi tanácsbiróra a törvényes kellékek megtartásával, lelkészi és gondnoki aláirással és pecséttel ellátva — folyó évi márczius hó első napjára, szavazataikat az esperesi hivatalhoz küldjék be.

b) Egyházmegyei elnökökre és jegyzőkre, — esperesre, egyházmegyei gondnokra, egy-egy egyházi és világi főjegyzőre, egy-egy egyházi és világi aljegyzőre — szintén egy szavazó lapon, a törvényes kellékek megtartásával kiállitott szavazataikat, ugyancsak folyó évi márczius hó első napjáig kitüzött zárhatáridő alatt küldjék be a nagyszalontai ref. lelkészi hivatalhoz. E b) pont alatti szavazatok felbontására, összeszámlálására, a netaláni ujabb szavazás elrendelésére: Nagy Sándor, Ercsei Sándor és Szél Kálmán tanácsbirók küldetnek ki.

A lemondott egyházmegyei tisztviselőknek, különösen pedig Nagy Dániel szelid lelkü, fáradhatatlan munkásságu esperesünknek— és Nagyméltóságu Tisza Kálmán ritka bölcseségü, páratlan tapintatosságu és lankadatlan erélyü segédgondnokunknak . . . egyházmegyénk iránt tanusitott, eddigi, eléggé nem méltányolható érdemei: jegyzőkönyvileg megörökittetni határoztatnak, édesen remélvén, hogy ujabb megválasztatásuk után, majd, az ujabb törvények által behozott ujabb korszakban, sokszor lesz még alkalma egyházmegyénknek hálás köszönetét és legteljesebb elismerését nyilvánitani.

18. sz. Jelen gyülés jegyzőkönyvének hitelesitésére:

Ercsei Sándor, Nagy Sándor és Szél Kálmán tanácsbirák kéretnek fel.

A 7, 8, 9, 10, 11 és 17-ik számokat 1883. február 4-ik napján — az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 12, 13, 14, 15, 16 és 18-ik számokat 1883. február 10-ik napján, Nagyszalontán hitelesitették: Ercsei Sándor, Szél Kálmán és Nagy Sándor tanácsbirák.

Mindezen számokat jegyzette: Balogh Ambrus egyházmegyei egyházi aljegyző.

TÁRGYMUTATÓ.

1. Arany János emlékezete megörökittetik.
2. Tisza Kálmán segéd gondnok, Benedek Ferencz, Lovasi Ferencz, Fónagy László tanácsbirák a gyülésen megnem jelenhetnek. Helyettes elnöktársul Ercsei Sándor kéretik fel.
3. A tanács birák száma kettővel szaporittatik.
4. Intézkedés a tanitótestület két képviselőjének megválasztásáról.
5. A kurátor és egyházfiak felmentvényi dija megállapittatik.
6. Az egyházak osztályozása, a lelkészek minösitése, ügyrend és tanácskozási szabályok.... tárgyában véleményes javaslat készitésére bizottság küldetik ki.
7. Lelkészjelölö bizottság megválasztatik.
8. A gyantai egyház az e. törvények 23. §-nak megtartására utasittatik.
9. A kötegyáni egyházba a presbiterium megválasztása miatt emelt panaszok megvizsgálására bizottság küldetik ki.
10. A sarkad kereszturi egyházba Kónya József presbiter e. adó hátrálékának vizsgálatára szintén bizottság küldetik.
11. A m. homorogi presbiterium lemondása ügyében esperes a vizsgálattal és intézkedéssel megbizatik.
12. Sipos Imre belényesi lelkész részére az állam segélyből — rendkivülileg — 50 forint utalványoztatik.
13. Az árpádi egyház 1884. szept. 1-ig egy rendes és egy segédtanitót tarthat.
14. Az elnökileg elintézett tárgyak: jóváhagyó tudomásul vétetnek Pankotai egyház 500 forint iskolaalapjához ne nyuljon.
15. Elnökileg körözött leiratok, s nyomtatványok, az államsegély iránti folyamodványok levéltárba tétetnek.
16. A bélzerindi egyház templom alapja részére befolyt adományokért a magas adományozóknak jegyzökönyvileg köszönet rendeltetik kifejeztetni.
17. A lemondott egyházkerületi és megyei tisztviselők ujra választása elrendeltetik.
18. Jegyzökönyv hitelesitésére bizottság küldetik ki.

A Nagyszalontai ref. egyházmegye 1883. Márczius 29-én Nagyszalontán tartott közgyülésének jegyzőkönyve.

Jelenvoltak:

Nagy Dániel esperes és **Tisza Kálmán** egyházmegyei gondnok elnöklete alatt;

egyházi tanácsbirák:

Nagy Sándor,
Szél Kálmán,
Ferenczi Gedeon,
Nagy Péter.

világi tanácsbirák:

Ercsei Sándor,
Lovassy Ferencz,
Tabajdi Károly,
Fónagy László.

Esperes Nagy Dániel alkalmi buzgó ima után üdvözölvén a jelenlevöket, fájdalmasan emliti fel, azon az egész magyar protestáns egyházra nézve gyászthozó, s különösen a tiszántuli egyházkerületre nézve pótolhatlan veszteséget, mely azt érdemekben gazdag s páratlan tevékenységü fö gondnoka Gróf Dégenfeld Imre halálával érte; e veszteség feletti fájdalomnak az egyházmegye nevében is kifejezést ad; s a gyülést megnyitottnak nyilvánitja.

Egyházmegyei közgyülésünk teljesen átérzi a veszteség nagyságát, mely magyar prot. egyházunkat Gróf Dégenfeld Imre halálával érte, s e gyász esemény feletti részvétének s az elhunyt emléke iránti tiszteletének jelen jegyzökönyve szerény lapján is kifejezést adni hálás kötelességének ismeri.

1. sz. Felolvastatott az egyházmegyei szavazatbontó bizottság jelentése, melyszerint az egyházmegyei tisztviselökre beadott szavazatok 1883. márcz. 5-én felbontatván kitünt, hogy az egyházmegye 40 egyházából küldetett be szavazat, s amennyiben Nagyszalontát 2 szavazat illeti 41 jogérvényes szavazat érkezett be; szavazatot nem küldött Homorog, Kötegyán, S.-Keresztur.

Az beérkezett szavazatok következőleg oszlottak meg:

1. Az esperességre Nagy Dániel nyert 39 szavazatot
Szél Kálmán „ 2 „
összesen 41 szavazat.

2. Egyházmegyei gondnokságra Tisza Kálmán 38 szavazatot
Tabajdi Károly 3 „
összesen 41 szavazat.

3. Egyh. m. egyházi főjegyzőségre Szaniszló Gábor 22 szavazatot
Balogh Ambrus 16 „
Nagy Imre 1 „
Ágyai Nagy Sándor 1 „
Rácz Károly 1 „
összesen 41 szavazat.

4. Világi főjegyzőségre dr. Kis Ferencz 14 szavazatot
Sántha István 13 „
dr. Balogh Elek 6 „
Benedek László 4 „
Tisza István 2 „
Tabajdi József 2 „
összesen 41 szavazat.

5. Egyházi aljegyzőségre Balogh Ambrus 16 szavazatot
Nagy Imre 16 „
Böszörményi Lajos 3 „
Rácz Károly 2 „
Sipos Imre 2 „
Győri József 1 „
Nagy Sándor ágyai 1 „
összesen: 41 szavazat.

miért is Nagy Dániel mint általános szavazattöbbséggel elválasztatott esperesül

Tisza Kálmán „ „ e. m. gondnokul.
Tisza István „ „ világi aljegyzőül
jelentetnek ki.

Mivel egyházi fő és al, — és világi főjegyzőségre senki sem nyert általános többséget.

A szavazatbontó bizottság az egyházmegye közgyülésétől nyert megbizatásához képest a legtöbb szavazatot nyer két, — két egyén közül leendő uj választásra hivja fel az egyházak presbiteriumait, és

pedig egyházi főjegyzőségre Szaniszló Gábor és Balogh Ambrus; világi főjegyzőségre dr. Kiss Ferencz és Sántha István; egyházi aljegyzőségre Balogh Ambrus és Nagy Imre tüzetnek ki uj szavazásra, azon megjegyzéssel, hogy e tárgyu szavazataikat f. é. márcz. 23-ig a n.-szalontai ref. lelkészi hivatalhoz küldjék be.

A beküldött szavazatok az egyházmegyei szavazatbontó bizottság márcz. 25-én tartott gyülésében felbontatván, a beterjesztett jegyzőkönyv szerint a beküldött 41 szavazat következőleg oszlott meg:

1) Egyházmegyei lelkészi főjegyzőségre nyert

Szaniszló Gábor	25 szavazatot
Balogh Ambrus	16 „
összesen:	41 szavazat.

2) Egyházmegyei világi főjegyzőségre nyert

Sántha István	34 szavazatot
dr. Kiss Ferencz	7 „
összesen	41 szavazat.

3) Egyházmegyei lelkészi aljegyzőségre nyert

Nagy Imre	22 szavazatot
Balogh Ambrus	19 „
összesen:	41 szavazat.

miért is Szaniszló Gábor mint szavazattöbséggel elválasztott, egyházmegyei lelkészi főjegyzőül,

Sántha István mint szavazattöbbséggel elválasztott világi főjegyzőül, — Nagy Imre mint szavazattöbbséggel elválasztott egyházmegyei lelkészi aljegyzőül — jelentetett ki.

A szavazatbontó bizottság jelentése tudomásul vétetvén, egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vezettetni; — az esperes és egyházmegyei gondnokra vonatkozó rész a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre felterjesztetni rendeltetik.

2. sz. A szavazás eredményének kihirdetése után

Nagy Dániel esperes a meghatottság érzékeny hangján megköszönve az iránta ismételve nyilvánuló bizalmat, részint családi körülményeire, részint a korával együtt járó testi gyengeségére hivatkozva, — magát a különben megtisztelő esperesi hivatal viselése alól felmentetni kéri; az egész egyházmegye nagy becsü jóindulatába ajánlottan, hivataláról ezennel lemond.

Egyházmegyei közgyülésünk méltányolja ugyan Nagy Dániel esperes ur lemondásának indokait, de tekintettel arra, hogy az egyház jelen átalakulási korszakában, a viszonyokkal már ismertes, a gyakorlati dol-

gokban jártas vezetőre van szüksége az egyházmegyének, a lemondást egyszerüen tudomásul veszi, felkérvén Nagy Dániel esperes urat, hogy hivatalát a jövő évi tavaszi gyülésig tartsa meg; mely hivatva lesz arra, hogy e tekintetben intézkedjék. Mely kérelemnek engedve Nagy Dániel esperes, a határozatba belenyugodott.

Tisza Kálmán egyházmegyei gondnok a bizalomért köszönetet mondva, — mig ereje és körülményei engedik az egyházmegye javát, előhaladását munkálni kedves kötelességének ismeri, s a gondnoki teendők végzésére magát szivesen felajánlva.

Székét szivből eredő lelkes éljenzés között elfoglalja.

Sántha István és Tisza István világi, Nagy Imre egyházi, ujonnan választott jegyzők az egyházmegye szolgálatára magokat készséggel felajánlva, az esküt leteszik s a gyülés tetszés nyilvánitása és éljenzése mellett, jegyzői müködésöket azonnal megkezdik.

Szaniszló Gábor e. m. főjegyző megköszönve a személye iránt nyilvánult bizalmat, körülményeinél fogva az egyházmegyei egyházi főjegyzőségről lemond.

Mely lemondás elfogadtatván az egyházmegye elnöksége uj választás elrendelésére felhivatott.

Nem mulaszthatja el a közgyülés ez alkalommal lemondott egyházi főjegyzőnek több évi buzgó hivatalos müködéséért elismerését jkönyvileg kifejezni.

3. sz. Tárgyalás alá vétetett az egyházmegyei gyülés által kiküldött bizottságnak, az egyházi törvény azon pontjaira adott véleményes javaslata, melyeknek végrehajtása az egyházmegyék körébe van utalva.

A bizottság javaslata pontonkint tárgyalás alá vétetett és következő szöveg szerint emeltetett határozattá:

A 15. §. értelmében azon községek a hol ref. egyház község nincs, az e. megye által beosztandók valamely szomszédos egyházközséghez, melynek foganatositása az egyház látogató küldöttség jelentése alapján eszközlendő.

A 35. 44. §§-ban részletesen előirva lévén, kik az e. megyei közgyülésének tagjai, és mely ügyekben határozhat az e. megyei közgyülés; — ezeknek tekintetbe vételével, — az e. megyei közgyülés tanácskozási szabályai és ügyrendje következőleg állapittatnak meg:

1) Egyházmegyénknek az e. törvény 39. 40. 41. §§-ai értelmében összehivandó és megtartandó közgyülése állandóan Nagyszalontán lesz, — mely közgyülést az esperes vagy annak távollétében a hivatalára nézve legidösebb lelkészi tanácsbiró alkalmi imával nyitja meg.

2) Az egyházmegyei közgyülés alkotó tagjai, az e. törvény 38. §-ában megnevezettek; — kik közül a világi képviselök egyházgyülési jegyzökönyv, — a tanitói testület képviselöi pedig testületök megbizó levelének bemutatása által igazoltatnak, mindég az egyházmegyei közgyülés megalakulása elött.

3) Ha a gyülés alkotó tagjai közül valaki a gyülésen meg nem jelenhet, ezt indokoltan az elnökségnek, és általa az e. megyei közgyülésnek elölegesen bejelenteni köteles.

4) Az e. megyei közgyülés tárgyai az e. törvény 43. § ában elöirottak: melyekböl az elnökség készíti a napi rendet, és azt felolvastatja; joga levén a közgyülésnek valamely tárgyat sürgös esetben soron kivül is tárgyalni.

5) Az e. megyei közgyüléshez intézett minden beadvány, — a közgyülés napját megelözöleg legalább 8 nappal az esperesi hivatalhoz benyujtandó; késöbben érkezett beadványok, a következö gyülésen vétetnek fel tárgyalásra.

6) A tanácskozás tárgyára vonatkozó inditványok, — a tárgyalás folyamán együttesen vétetnek tanácskozás alá.

7) Önálló inditványok mindenkor irásban adandók be, — a közgyülés határozván meg, azonnal felvétetnek-e tanácskozási tárgyul, vagy a következö gyülésre halasztatnak.

8) A szóllót félbeszakitani csak az elnöknek és csak is akkor van joga, ha a tárgyra visszatériteni, vagy rendre utasitani kell.

9) A tárgyalás befejezésével, a végzés kimondása elött felhivja az elnökség a gyülés tagjait, akarnak-e még a tárgyhoz szóllani, s ha több szólani kivánó nincs, a szóllók többsége szerint is kimondhatja a végzést.

Öt tag kivánatára azonban köteles az elnökség a kérdést szavazásra feltenni.

10) Ha a tárgy több részböl áll, részekre osztva bocsáttatik szavazás alá, oly módon, hogy a szavazás egyszerü igen, vagy nemmel történhessék.

11) Minden tárgy eldöntésénél általános többség határoz, s a szavazatok egyenlösége esetén sorshuzás utján az elnökök egyike dönt.

12) A közgyülés határozatai ellen, óvások és ellenmondások el nem fogadtatnak.

13) Hozott határozatokat, azon gyülésen, — melyen hozattak, — módositani, változtatni nem lehet.

14) Ha valaki a rendet zavarja, s az elnökség egyszerü intésének sikere nincs, — a gyülés egyszerü szavazat által a rendzavaró kiutasitását határozhatja.

15) Az elnökség nyitja meg s vezeti a gyülési tanácskozásokat, örködik a csend és rend megtartása felett; a tárgytól eltéröket a tárgyra visszavezeti, — a rendzavaró szónokot beszéde félbeszakitásával is rendre utasitja. Az elnökség hajtja végre a közgyülés minden határozatát és azoknak foganatositásáról esetről esetre jelentést tesz

16) A jegyzök elöadják és felolvassák a tanácskozás tárgyát képezö ügyiratokat, az elnökség felszólitására összeszámitják a szavazatokat s jegyzökönyvbe igtatják a közgyülés határozatait.

17) A jegyzökönyvnek a gyülés napjától számitott 10 nap alatti hitelesitésére, a közgyülés mindég bizonyos tagokat nevez ki, — kivéve a legsürgösebb eseteket, a midön a közgyülés rögtön hitelesit.

Az 53. §. d) pontja szerint, az e. megyék jogositva vannak a lelkész és tanitóképességi vizsgák vezetésére kinevezett bizottságokhoz saját küldöttjeiket kinevezni; — ilyenül e. megyénk az egyházkerületi közgyülésre megválasztott lelkészi képviselöjét nevezi ki; kinek is az e. megye házipénztárából fedezendö uti költsége és napidijja, — minden egyházkerületi gyülésre 30 frt átalányban állapittatik meg.

A 94. §. szerint a segéd és idöközi lelkészek ügyeinek rendezése tárgyában intézkedni, a fennálló gyakorlat alapján, az e. megyék s illetöleg e. kerületek jogkörébe tartozik.

Az 53. §. e) pontja szerint pedig az e. kerület szabályrendelettel intézkedik a segéd lelkészek kibocsátásáról, elhelyezéséről.

Mig tehát az e. kerület e tárgyu rendeletét megalkotná, felkéretik esperes ur arra, hogy lelkészképességi vizsgát tett, vagy püspökileg facultált egyéneket bocsásson ki káplánokul, — kiknek évi dijja ellátáson kivül

a { IV-ed oszt. egyházban legalább 60 frt
III ad „ „ „ 80 frt
II-od „ „ „ 100 frt
I-sö „ „ „ 120 frt } legyen.

A 187. §. szerint az egyházak, papi jövedelem arányában 4 osztályba osztandók, — a lelkészek és segédlelkészeknek a 186. §. szerinti minösitése értelmében pályázati képességük megállapitandó.

Mivel pedig ugy az egyházak osztályozása, valamint a minösités szerinti pályázati képesség, — az egész magyarországi ref. egyházra szóll; — ugy az egyházak osztályába sorozása, — mint a minösités szerinti pályázati képesség megállapitása, nem egyes e. megye viszonyainak, hanem az egész magyarországi ref. egyháznak tekintetbe vételével lesz czélszerüen meghatározandó.

E szerint már I-sö osztályba sorozandók azon papságok, melyeknek jevedelme 1400 frton felül van; — II-ik osztályba azok, melyek 1000 frton felüli; — III-ik osztályba azok, melyek 600 frton felüli; — IV-ik osztályba azok, melyek 600 forton alóli jövedelmet adnak.

Egyházmegyénkből tehát:

I sö osztályu egyházak: Nagyszalonta és Sarkad, összesen 2 egyház;

II ik osztályu egyházak: Kis-Pereg, Komádi, B.-Böszörmény, 3 egyház.

III-ik osztályu egyházak: Gyanta, Kötegyán, Tenke, Geszt, Ugra, Erdöhegy, N.-Zerind, F.-Gyarmat, M.-Gyán, Mezösass, Okány, Tárkány, Árpád, Arad, Ágya, N.-Harsány, Vadász, Zsadány, Belényes és Fenes, 20 egyház.

IV-ik osztályu egyházak: Ant, Bajj, Erdögyarak, Homorog, K.-Apáti, Szemlak, Pankota, Szentleányfalva, Remete, B.-Ujlak, Bélzerind, Tamásda, S.-Keresztur, B.-Sebes, Sonkolyos, Szakáll, M.-gyorok, F.-Tóth, 18 egyház.

A minösitésre nézve föelv, hogy ne az egyének, hanem azoknak pályázati képessége minösittessék, oly módon, hogy mindenkinek pályázati jogosultságát, a meghatározott pályázati kellékek és feltételek értelmében, az e. megyének lelkész jelölö bizottsága állapitja meg, — a hozzá beküldött bizonyitványok alapján.

1) Lelkészül, bármelyik osztályu egyházba legalább 2 évi gyakorlat után lehet pályázni; — a gyakorlati idö a lelkészképességi 1-sö vizsga, vagy az ideiglenes facultatio alapján az alkalmazás napjától számittatik.

2) 4-ik oszt. egyházba pályázhatnak a lelkészképességi két vizsgát letett segédlelkészek, 2 évi gyakorlat után.

3) 3-ik osztályu egyházba pályázhatnak: a 4-ik oszt. egyházban 2 évet sikerrel szolgált lekészek; — továbbá a 3 évi gyakorlatot kimutató segédlelkészek, valamint a kitünö iskolai, — 2 lelkészképességi bizonylattal biró segédlelkészek, 2 évi sikeres gyakorlat után.

4) 2-ik osztályu egyházba pályázhatnak: a 3-ik osztályu egyházban szolgáló lelkészek 2 évi; — a 4 ik osztályu egyházban szolgáló lelkészek 4 évi sikeres müködés után; valamint a kitünö iskolai és 2 lelkészképességi bizonylattal biró segédlelkészek 3 évi gyakorlat után.

5) 1-sö osztályu egyházba pályázhatnak: a 2-ik és 3-ik oszt. egyházban szolgáló lelkészek 5 évi sikeres müködés után; — továbbá a 4-ik oszt. egyházban szolgáló azon lelkészek, kik értelmi qualificatiójuknál fogva a 2-ik és 3-ik osztályu egyházakba pályázhattak volna, — 5 évi sikeres müködés után; — valamint a kitünö iskolai és 2 lelkészképességi bizonyitvánnyal biró azon segédlelkészek, kik külföldi egyetemeken jártak, s ott legalább 2 félévröl hittanszaki, vagy bölcsészeti tanfolyam szorgalmas hallgatását igazolják, — vagy pedig irodalmilag, theologiai önálló munkásság által nevet szerzettek, 3 évi kitünö sikert mutató szolgálat után.

6) Hittanszaki rendes tanárok egy évi kitünö sikert mutató gyakorlat után, bármelyik osztályu egyházba pályázhatnak.

7) Minden pályázathoz hittanszaki tanfolyamról szólló iskolai, — lelkészképességi 1-sö és 2-ik, — továbbá szolgálati bizonyitvány, eset-

leg külföldi egyetem látogatását igazoló, vagy önálló irodalmi munkásságot feltüntető bizonyitvány csatolandó.

8) A lelkészek szolgálati bizonyitványát az illető esperes állitja ki, és azon esetben, ha más e. megye vagy egyházkerület területére szóll a pályázat, a püspök irja alá; a segédlelkészek szolgálati bizonyitványát pedig azon lelkész állitja ki, — ki mellett az illető segédlelkész szolgált, — és az esperes erösiti meg; aláirván annak a püspök is azon esetre, ha a pályázat más e. megye vagy került eterületére szóll. A hittanszaki tanárok lekészi gyakorlatra vonatkozó szolgálati bizonyitványát kiállitja azon lelkész, a ki mellett a gyakorlati időt töltötték, és megerösiti a püspök.

A 231. §. szerint minden fizetés köteles egyháztag kezébe, egyházi adókönyv adandó, melybe az általa tett fizetések bevezetendök. Ezen e. adókönyvecskék az ·/. alatt ide csatolt minta szerint; — maga az e. háziadó fökönyv pedig 2 ·/. alatt csatolt minta szerint szerkesztetik, olyformán, hogy gyakorlati szempontból maga az e. megye nyomatja ki ezeket, mi által olcsóbban elöállithatók, és egyöntetüek lesznek azok, az egész egyházmegyében, kivéve e. megyénk azon egyházait, hol nem a párbér szerinti e. adózás van gyakorlatban. Megjegyeztetik, hogy ugy az e. adókönyvecskének, mint magának az adó-fökönyvnek észrevétel rovatába, könnyen bevezethetök azon terménybeni adózások, melyeknek külön rovata nincsen.

Óhajtandó, hogy az egyházi év mindenütt a polgári évre tétessék át, olyformán, hogy az egyeztetés évében, a szokásos évi egyházi adónak $^2/_3$-da vettessék ki, és szedessék be. — (Szt.-György naptól ujévig a polgári év $^2/_3$-da lévén.)

Az e. gondnok az e. adó-fökönyvön és az e. tagok kezében levő adókönyvecskéken kivül egy bevételi és kiadási naplót is vezessen; melyet időnkint a presbiterium megbizottai vizsgáljanak át, — illetőleg ellenőrzés szempontjából tartsanak nyilván; — év végével pedig tételről tételre nyugtával és ellennyugtával hasonlitsanak össze és rendszeresen vizsgáljanak meg, és terjesszenek a presbiteri gyülés elé, — mely azt jóváhagyván, hitelesitő okmányaival, a 234. §. értelmében az esperesi hivatalhoz, és általa az e. m. számvevő székhez terjeszti be.

A 234. § szerint e. m. számvevő szék szervezendő. Evégből az e. megyei közgyülés, felerészben lelkészi, felerészben világi tagokból, — egy 5—7 tagu bizottságot választ, mely is mint egyházmegyei számvevő szék, az esperesi hivatal által, felül vizsgálás végett, az e. megye egyházaiból, hozzá áttett, gondnoki számadásokat, hitelesitő okmányaival összehasonlitja, — tüzetesen felülvizsgálja, — s eljárása eredményét, véleményes jelentés alakjában az e. megyei közgyülésre, évről évre felterjeszti; magát az e. megyei közgyülést illetvén, a számvevőszék véleményes jelentése alapján, a számadó e. gondnoknak felmentési vagy elmarasztalási joga.

Önként értetik, hogy ezen gondnoki számadásokhoz csatolandó az egyházak felügyelete alatt levő egyházi és iskolai alapok, vagy alapitványok kimutatása, és az azok kezeléséről és állásáról szólló rendszeres számadás.

Ezen szabályzatnak az egyházak osztályozására és segédlelkészek minösitésére vonatkozó része az egyházkerületi gyülésre felterjesztetik.

4. sz. Beterjesztetett a folyó 1883-ik márcz. 15-én tartott tanitói értekezleti gyülés jegyzőkönyve, melyszerint Nagy Lajos bajji és Krucsó Ferencz komádi tanitók az egyházmegyei tanitótestület képviselöiül megválasztattak.

Tudomásul vétetik s a beterjesztett jegyzökönyv levéltárba tétetik.

5. sz. Olvastatott az egyházmegye anyagi és szellemi állását feltüntető következő esperesi jelentés:

1. Vallás és erkölcsi élet. Az isteni tisztelet gyakorlása a vett jelentések szerint — a mult évben emelkedést mutat. A nagy ünnepeken kivétel nélkül telve vannak a templomok, még az oly helyeken is, hol egyébként vasárnap is alig, köznapokon pedig éppen nem látogattatik e szent hely; ilyenek egyházmegyénkben az olyan városok, melyekben különböző nemzetiségek és felekezetek vannak; hitfeleink is nagyobbrészt iparosok. Többi egyházközségeinkben a vasárnapok vallásos megtartása ellen alig tehető kifogás; némi lankadtság a nyári nagyobb munka idön vehető csak észre. A köznap délelötti templomozás is fentartja magát népesebb egyházainkban, söt mindinkább gyarapodik ott, hol biblia magyarázatok tartatnak.

Szomoru tünet azonban, hogy a nazarenus rajongók száma nem kevesedik, söt ott is mutatkozik már létök, — hol elöbb nem voltak láthatók. Nagyszalontán számuk 50—60-ra tehető; — Árpádon is találtatnak néhányan, Gyantán termékeny talajra talált e tévhit, mert egy év alatt 20—25 egyén hódolt meg neki; — mig Tenkén, Belényes, Ujlakon és Fenesen — hol pedig apostolkodtak, nem igen találtak követökre. Más oldalról örömmel jelezhető, hogy Arad környékén apadóban van számuk. Ezek szertartás nélkül temetkeznek, gyermekeik születését csak a közigazgatási hivataloknál jelentik; ilyen születés és temetkezés Nagyszalontán 7—7 lett bejelentve.

Az erkölcsi élet bár nem kifogásolható felettébb: mindazáltal árnyoldalai jelentkeznek a törvénytelen együttélésekben, apróbb tolvajlások, verekedések és káromlásokban. Nagyobb büntettekért hosszabb időre mintegy 17-en vannak bebörtönözve, a kik közzül 4 gyilkosságért szenved. A babonaság is folyvást divatozik a románokkal vegyest lakó hiveink között.

A törvénytelen szülöttek száma 266, a törvénytelen együtt élő páróké — mennyire kipuhatolható lehetett 249, visszás házaspárok jelentkeztek a lelkészi hivataloknál 63-an, ezek közzül a kibékités sikerült 21 esetben; válópert folytat 11, elvált 16 pár. Vegyes házasság köttetett 54, áttért 54, tölünk kitért 5 egyén.

2. Kegyadományok. A vallás iránti melegérdeklödés ez évben is szépen nyilvánult egyházmegyénkben a kegyadományok által, nevezetesen:

K.-Apátiban. Gróf Csáky László 40 forintot. Tar István uradalmi erdész 53 frt 73 krt. Kohner Adolf haszonbérlő 20 frtot adtak a templom tető kijavitására.

Belényesben. A templom százados ünnepélye alkalmából 468 frt 18 kr gyült az egyház javára.

B.-Böszörményben. Méhes Ferencz 2 frtot.

Kötegyámban. Özvegy Kürti Erzsébet 5 frtot adott az egyháznak.

Fekete-Gyarmaton. Kallós Etelka urnő Zakariás József jegyző neje szép és értékes teritővel ékitette az ur asztalát.

Ménes-Gyorokon. Koczó Károly főgondnok a templomi szószéket fekete bársony selyem rojtos teritővel vonatta be, Rózsa Péter pedig ezüst poharat ajándékozott az ur szent asztalához használatra.

M.-Homorogon. Tarsoly Mária, Erzsébet és Karolina testvérek a szószéket és ur asztalát értékes teritökkel ékesitették fel.

Okányban. Molnár Erzsébet Egri Jánosné az ur asztalára tett szép teritőt.

Kis-Peregen. Vörös Sára özv. Kozka Ferenczné harangra 400 frtot, egy ur asztali pohárra pedig 50 frtot ajándékozott. A templom javitására a hivek 622 frt önkénytes adományt raktak össze; Danka János és neje pedig a szószéket javittatták ki és szép aranyrojtos bársony teritővel ékesitették fel 154 frt értékben.

Mező-Sasson. Kenéz János és neje 24 frt értékü szép selyem teritőt készittettek az ur asztalára.

Boros-Sebesben. Veres Péter 5 drb. énekes könyvet ajándékozott templomi használatra, Dr. Kéri Imre kir. tanácsos ujra festette a torony óratábláját 10 frt költséggel; a helybeli casinó bál jövedelméből 15 frtot adott szegény iskolás gyermekeknek ruhára.

Szakálban. Mártonfy Gyula 1 frt 50 krt küldött az egyház pénztárába.

N.-Szalontán. S. Balogh Mihály, az urasztali 3 poharat ujra aranyoztatta, a szószékre s keresztelő edényre arany rojtos bársony teritőt huzatott 75 frt értékben. Jámbor Sándor és Sarkady Károly iparosok az ur asztalai edényeknek 20 frt értékü csinos szekrényt készitettek; a helybeli takarékpénztár 70 frtot adott szegény gyermekeknek ruhára. Néhai Ercsey János szegény gyermekeknek alapul hagyott 100 frtot. Arany János iskolai czélokra alapitványt hagyott végrendeletileg

1000 frtot. Ezen kivül a templom és segély perselyekbe a hivek évi adománya 249 frt 69 krokra gyült.

Tamásdán. Báró Bors Frigyes a templom kijavitására s kitisztitására 150 frtot adományozott.

Nyeger-Falván. Bunta Gáspár ur asztalát és arra teritőt készittetett 20 frtért.

Fekete-Tóthon. Templom épitésre önkénytes adományt adtak néhányan 75 frtot.

Ugrán. G. Bai Juliánna 20 frtot adományozott az egyház szükségei fedezésére.

Bél-Zerinden. Templom épitésre adott a Gusztáv Adolf egylet 98 frt 63 krt, Kovács Ferencz 22 frt 50 krt, a hivektől begyült 90 frt 68 kr. Ezekhez járulnak az ő cs. kir. ap. felségétől, József főherczeg ő fenségétől nyert kegyadományok, és a méltóságos Tabajdi Károly főispán urtól eszközölt gyüjtemény, melyekről volt már szerencsém a febr. 1-én rendkivüli közgyülésünkön alázatos jelentésemet megtenni.

3. Épitkezések:

Ágyán. Keritkezés történt 95 frt értékben.

Anton. A lelkészlakon 22 frt költséget igénylett javitás tétetett.

Aradon. A lelkészlak szépen ujra keritttetett 300 frt költséggel.

B.-Böszörményben. A nagyobb fitanitói lak egy szoba és konyhával megtóldatott téglából, cseréptetőre, melyre eddigelé 430 frt költtetett.

M.-Gyánban. A mult évben munkába vett lelkészlak befejeztetett.

F.-Gyarmaton. A leány iskola telken kut és istálló készült; a harangok uj lábakra helyeztettek 420 frt költséggel.

N.-Harsányban. A templom uj bolthajtásra s tetőre vétetett, vaspléh fedélzettel, torony, templom egészen kitisztittatott 7000 frt költséggel. A lelkészlakon istálló épült, mindkét iskola kijavittatott 200 frt erejéig.

M.-Homrogon. A lelkészlakon czélszerü javitások tétettek, az iskola ujra cserepeltetett.

S.-Kereszturon. Lelkész s tanitói lakon apróbb javitások tétettek.

Komádiban. A templomon s egy iskolán történtek javitások 400 frt költséggel.

Okányban. 150 frt költtetett a vegyes iskolai tanterem kibövitésére.

Kis-Peregen. A templom egészen kitisztittatott, ülőszékekkel elláttatott, melyre 1227 frt költtetett.

Remetén. Torony és templom kiujjittatott 863 frt költséggel.

Boros-Sebessen. A templom ujra stukaturoztatott s kitisztittatott 382 frt.

N.-Szalontán. Az egyik lelkészi s egy tanitói laknál vonattak keritések.

Tamásdán. A templom kitisztitása 200 frtba került.

Nyégerfalván. A templom földje kitégláztatott 40 frtért.

Tenkén. A szép s ékesnek épitkező 22,000 frt költségre tervezett templom épitése folyamatban van. A leánytanitói lak is egy szobával megtóldatott.

Fekete-Tóthon. A helyi körülményeknek megfelelő kis templom elkészült 1100 frtban.

Ugrán. Apróbb javitások tétettek az épületeken 91 frt 44 kr. értékig.

Belényes-Ujlakon. Templom, torony kimeszeltetett, több épületen is tétetett javitás 60 frt erejéig.

Nagy-Zerinden. Az iskola épületek javittattak 50 frt költséggel.

Bél-Zerinden. Az iskola épület vége léczczel csinosan felkerittetett.

4. Alapok. Egyházi szükségletek és czélokra szolgáló tőkepénzek vannak 23 egyházban u. m. K.-Apáti, Árpád, Belényes, B.-Böszörmény, Erdőhegy, Geszt, Komádi, Kötegyán, Gyanta, F.-Gyarmat, Ménesgyorok, Pankota, Kispereg, Sarkad, Boros-Sebess, Szakáll, N.-Szalonta, Szemlak, Sárkány, Tenke, Ugra, N.-Zerind és Zsadányban.

Takarék magtárak. Termény és pénzben 16 e. községben müködnek u. m. Ant, Geszt, Kötegyán, Gyanta, Harsány, Komádi, Kispereg, Remete, M.-Sass, Boros-Sebess, Szakáll, Szentleányfalva, Ugra, B.-Ujlak, Vadászon és M.-Gyánban.

Egyházmegyénkben anya egyház van 43, leány e. 5, fiók e. 138, rendes lelkész 42, helyettes és segéd 6, összesen 48. Lelkek száma az anyaegyházakban 66,374, a fiók egyházakban 523, összesen 66,897. Született 3073, meghalt 2832, ujházas 707, confirm. 829. Tanitók száma 78, tankötelesek 6—12 évig 6468, ezekből iskolába jár 5540, iskolát idő előtt elhagyta 148, iskolában 780, tanköteles 13—15-ig 2909, ezekből vasárnapi és ismétlő iskolába jár 127, nem jár 2782.

A belhivatalnokok közzül mult évben történt halálozások már a folyó évi február hó 1-sö napján tartott rendkivüli közgyülésen bejelentettek, s jegyzökönyvbe vezettettek.

Mely esperesi jelentés tudomásul vétetvén egész terjedelmében jegyzökönyvbe vezettetni rendeltetik.

6. sz. Olvastatott esperesnek az egyház látogatási jegyzökönyvek nyomán beterjesztett jelentése a mint következik.

1. A Kis és Németperegi, Szemlak, Szentleányfalva, Arad, Pankota és Ménesgyoroki egyházakat meglátogatta Ferenczy Gedeon t. biró.

Kispereg e. tanácsa a látogató küldöttség által javaslatba hozatni kéri a kincstár által iskola helyiségül ajándékozott telek felerészének eladását, mely nem használható czélszerüen, az eladásból befolyó árt takarék pénztárilag kezelné.

„Ugy vélem, hogy e tárgyban a kezdeményezés az egyházat, nem pedig a látogató küldöttséget illeti, s igy az egyház ide utasittatnék.“

Németperegen sok kifogás van feljegyezve a tanitó szorgalma ellen.

„Miután a hanyag tanitó innen eltávozott s helyét más foglalta el, további intézkedés nem szükségeltetik.“

Szemlakon a gondnoki számadás nem levén eléggé correct, amennyiben az alapitványpénzek kamataiból bejövetel az egyház más jövedelmei és bevételeitől nincs elkülönitve, e számadásnak tisztázottabb formába öntése rendeltetett el, mely aztán a látogató küldöttnek lett volna bemutatandó.

Ha ez nem történt meg, a mulasztás kipótolására az egyház gondnok szigoruan utasitandó; jövöre a rendszeres számvitel felelösség alatt meghagyatván.

M.-Gyorokon igen hiányos iskolázás van. A vinczellérekből és napszámosokból álló szülök már 9—10 éves gyermekeiket a munkában segédül hurczolják. Ez okból csak 2 osztályu iskola van.

A lelkésztanitó s egyh. tanács szorgalmazandó volna a mulasztók pontos bejelentésére, s büntetés eszközlése által is az iskolázás rendesebb gyakorlása kivitelére; mert az mégis alig hihető, hogy a törvényszerinti eljárással, legalább a junius közepéig való rendesebb iskolázást, s ezzel együtt a több számu osztályozást is kivinni ne lehetne.

2. Az ágyai, vadászi, bélzerindi és erdöhegyi egyházakat meglátogatta Pató Károly lelkész.

Ez egyházakban rendkivüli intézkedést igénylö ügy nincsen jelezve.

3. A tenkei, gyanta, b.-ujlak, fenes, tárkány, nyégerfalva, remetei és belényesi egyházakat meglátogatta Nagy Sándor t. biró; az e körbe esö Sonkolyos és Jánosfalvához a Körözs kiáradása miatt jutni nem lehetett.

Remetén és Nyégerfalván nem lévén tanitók még a megjelenés idejében, a tanitás szünetelt. Ezen hiány azonban késöbb mindkét helyen tanitók beállitása által kipótoltatott, ugy hogy e részben további intézkedésre szükség nincs.

Az iskola mulasztások ezen egyházakban — az egy Tenke kivételével — mindenütt tetemesek.

4. A kötegyáni, Ant, Tamásda, Bajj, Erdögyarak és fekete-tóthi egyházakat meglátogatta Böszörményi Károly t. biró.

Tamásdán egy részt gondnok s egyházfi nem léte miatt, — másrészt mivel a lelkész élte végperczén volt, — az egyház ügyeit megvizsgálni nem lehetett; itt tehát csakis a bekövetkezhető szomoru eseményre vonatkozólag tétettek meg az intézkedések. Az iskola azonban megvizsgáltatott.

Bajjon az egyh. tanács most is megujitatta tanitója elleni panaszát, mely tárgyban vizsgálat levén kirendelve, a küldöttség erre utalt. — „E tárgy most is folyamatban levén az iratok külön beterjesztettek.“

Erdögyarakon a járványos betegség miatt az iskola be volt szüntetve.

F.-Tóthon pedig a hivek nagy szegénysége miatt alig van iskolázás.

„Ezen helyen is a lelkésztanitó felhivandó volna az iskolázás szorgalmazására.“

5. A sarkadi, f.-gyarmati, s.-kereszturi, okány, zsadány, m.-gyán, geszt, ugra, n.-harsány, szakáll, m.-homorog, komádi, m.-sass, b.-böszörmény és k.-apáti egyházakat be vizsgálta Nagy Dániel esperes, az elsőbb 7 egyházat Nagy Imre ugrai lelkész, az utóbbi 6-ot pedig Csiha Márton k.-apáti lelkész társaságában.

Komolyabb intézkedést ingénylő ügy csakis M.-Sasson fordult elő, a hol is a fitanitó Bereczki Sándor ellen elmozditása kérelemmel — az elöljáróság nagyobb részétől — már az esperesnél előleg panasz emeltetett, tanitói hanyagság, mértékletlenség s az egyh. tanács iránti tiszteletlen magaviselet miatt. Ezen ügy tárgyalása alkalmával vádlott beismerte a panasz alaposságát, de hibázását akkori kellemetlen házi dolgaiból származott elkeseredettségével indokolta. Igérvén azonban jövőre az efféléknek elkerülését, az egyh. elöljáróság ezuttal az ellene való további panaszolkodás illetőleg vádolástól — tekintve régi idö oltai szolgálatát is — elállott, — azon feltét alatt, hogy ha később hasonló hibákat követne el, tüstént elmozditását kérelmezendi. — Ezt kéri a visitationális jkvbe is felvétetni.

Ekképpen a béke, — a látogató küldöttségnek is a tanitót komolyan megintö szavai után — ez alkalommal helyreállott.

„Bereczki Sándornak ekképpen megintetése e szerint jkvbe veendö.“

Az egyházakban általánosan — Bajj kivételével, — kielégitö béke s a nép és belhivatalnokok közt megnyugtató egyetértés uralkodik.

Az egyházi adók nem éppen kivánatos mérvben folynak be mindenütt, de reménylhető, hogy az uj, s bövebbnek igérkező termés betakaritásával a mulasztások kipótoltatnak.

A tanitás is inkább haladást mint hanyatlást mutat, bár több községekben mint Zsadány, Okány, Ágya, Erdögyarak, a járványos betegségek miatt, hosszabb vagy rövidebb ideig szünetelt vagy gátolva lett a folytonos tanitás.

Kitünö iskolái találtattak Szabó Józsefnek N.-Zerinden, Nagy Imrének Zsadányban, Balogh Józsefnek Geszten, Kiss Istvánnak B.-Böszörményben, Kiss Károlynak Vadászon, és Kiss Károlynak Komádiban; N.-Szalontán is bizonyosan jelezhet az iskolaszék ilyeneket, de ez iskolában most nem tett látogatást a visitatió. Gyenge iskolái voltak Sladt Henriknek Szemlakon, Hajdu Józsefnek Vadászon, Vágó Jánosnak Tamásdán, Kerékjártó Mihálynak B.-Ujlakon.

„A kitünök elösmeréssel jutalmazandók, a gyengék megintés mellett szorgalmasabb munkálkodásra serkentendök.“

Az iskolatermek legtöbbnyire hiányosan vannak felszerelve. Legteljesebb felszerelés találtatott N.-Zerind és Fekete-Gyarmaton.

Az egyh. megyénkben müködö 78 rendes, ideiglenes és segédtanitók közt okleveles van 23, igazolványos 36, egyikkel sem biró 19.

„Ez utóbbiak közzül a képezde végzettek egy évi időköz alatt oklevél szerzésre, a képezdét nem végig végzettek évenkénti osztály vizsgák tételére lennének szigoruan utasitandók.“

Az egyház látogatási jegyzökönyvek nyomán kiállitott esperesi jelentés tudomásul vétetvén, jegyzökönyvbe vezettetni rendeltetik.

E jelentésböl kifolyólag:

a) Szemlakon a gondnoki számadásnál az alapitványi pénzek kamatainak az egyház más jövedelmétöl való elkülönitésére, s általában a számadás pontos és szabályszerü vezetésére gondnok felelöség terhe alatt utasittatik.

b) Ménes-Gyorokon az iskoláztatás teljesen el levén hanyagolva, egyrészröl az egyház tanács ismerje állásából folyó kötelességének az iskoláztatás helyreállitására mindent elkövetni, az iskola köteleseket büntetés alkalmazása által is a rendes iskola látogatásra kényszeriteni; — másrészröl miután az iskoláztatás szünetelése a lelkész tanitó közönyösségének is tulajdonitható, hivatali felelösség terhe alatt utasittatik, hogy tanitói tisztének megfelelni, iskoláját a törvény rendelete szerint vezetni, ismerje elodázhatlan kötelességének.

Végül:

c) Az esperesi jelentésböl kitünik, hogy egyházmegyénkben 19 tanitó van oklevél és igazolvány nélkül, ezek figyelmeztetve az egyházmegye ide vonatkozó korábbi határozataira; szigoruan utasittatnak, hogy a jelen 1883-ik év folyamán a képezde végzettek oklevelet szerezzenek, a képezdét nem egészen végzettek pedig évenkint osztály vizsgát tegyenek, ellenesetben az egyházmegye határozata szerint állomásaikról elmozdittatnak.

7. sz Az esperesi hivatalhoz befolyt és általa kezelt pénzekröli számadás megvizsgálására a gyülés folyamán Böszörményi Lajos, Balogh István és Bán József kiküldetvén, a vizsgálat megtörténte után beterjesztik jelentésöket, melyszerint az egyes tételeket a csatolt nyugtákkal és ellennyugtákkal egybehasonlitva a számadást teljesen rendben találták, s esperest jelen számadás terhe alól felmentendönek véleményezik.

A számvizsgáló küldöttség jelentése tudomásul vétetvén s esperes az 188 2/3-ik évi számadás terhe alól felmentetvén, az iratok levéltárba teendők.

8. sz. Beterjesztetett az állam segély kiosztásával megbizott választmány számadásának megvizsgálására a gyülés folyamán kiküldött bizottág jelentése, melyszerint az esperesi hivatal által az 1881-ik évről a választmányhoz áttett 380 frt az állandóan segélyezettek közt szét osztatván, a segélyezettek által kiállitott nyugták rendben találtattak s a választmány jelen számadás terhe alól felmentendönek véleményeztetik.

A jelentés tudomásul vétetett az okmányok levéltárba tétettek, a választmány jelen számadás terhe alól felmentetett.

9. sz Szücs József és Nagy Imre lelkészek márcz. 13-án 130. sz. a. kelt esperesi megbizatásuk folytán, az e. megyei közpénztárnak számadását megvizsgálván, a számadás tételeit a csatolt kötvényekkel és nyugtákkal egyezöknek, valamint a részint takarékpénztári könyveken, részint kötvényeken elhelyezett tökepénzeket kellöleg biztositva találván, pénztárnokot az 188 1/2-ik egyházi évről a számadás terhe alól felmentendönek véleményezik.

Az egyházmegyei pénztár megvizsgálásáról jelentés tudomásul vétetvén, pénztárnok a jelen számadás terhe alól felmentetik, a számadás nyilvántartás tekintetéből egész terjedelmében jegyzökönyvbe vezetendö.

I. Egyházmegyei közigazgatási költség.

A. Bevétel.

1. Mult 188 4/4 év végén pénztári maradvány . . .	1059 frt 83 kr.
2. Hátrányokból bejött	47 „ 25 „
3. Közköltöből	335 „ 76 „
4. Jegyzökönyvek árából maradvány	13 „ 95 „
5. Bekebelezési s változási dijjakból	31 „ 50 „
6. A kikölcsönözött 800 frtnak 8%-os kamatja . . .	64 „ — „
összesen	1552 frt 29 kr.

B. Kiadás.

24 drb. nyugta szerint kiadatott	536 frt 88 kr.
Ezt levonva a bevételből maradvány lesz kötvényekben és készpénzben	1015 frt 41 kr.

C. Hátrány.

Régibb és ujabb hátrányok összege	320 frt 80 kr.
Ezek szerint az egyházmegyei közigazgatási pénztár állása az 188 ½-ik végén	1336 frt 21 kr.

Jegyzés: Jegyzőkönyvek árából 187 $^{9}/_{80}$, 188 $^{0}/_{1}$, 188 ½-ik évekről hátrány . . . . . 64 frt 61 kr.

II. Egyházkerületi közigazgatási költség.

A. Bevétel.

1. A mult évről maradvány	763 frt 29 kr.
2. Hátrányokból bejött	77 „ 50 „
3. Közköltöből	345 „ 55 „
összesen	1186 frt 34 kr.

B. Kiadás.

Összes kiadás	411 frt 47 kr.
Ezt levonva a bevételből maradvány	774 frt 87 kr.
Mely összegből a nagyszalontai takarékpénztárban 2 könyvön van betéve	405 „ 12 kr.
Kész pénzben	369 „ 75 „
összesen	774 frt 87 kr.

C. Hátrány.

Régibb hátrányok összege	174 frt 50 kr.
Ujabb hátrány 188 ½-ik évről	118 „ — „
összesen	292 frt 50 kr.

Ezek szerint a pénztár állása az 188 ½-ik év végén pénztári maradvány és hátrányban . . . . . 1067 frt 37 kr.

III. Föiskolai átalakitási költség.

1. Kamat tartozással hátrányban van . . . . 5 egyház
2. Évi járadék tartozással hátrányban van . . 12 „

IV. Főiskolai épitési költség.

1. Az egyházmegyénkre 10 évre kivetett 12,996 frt 40 krt. tevő összegből az 1882-ik év márcz. 23-ki közgyülés jegyzökönyvének 13-ik sz. szerint beadatott . . . . . 10,231 frt. 33 kr.
2. Az 188½-ik évben befizettetett . . . . 708 frt. 39 kr.

összesen: 10,939 frt. 72 kr.

Hátrány.

21 Egyháznál összesen: . . . . . 2056 frt 68 kr.

„Jegyzés.“ Miután mult 1882 év márcz. 23-án tartott közgyülésünk 13. sz. a. Uj-Bátornak 80 frtot, Ménes-Gyorok filiáinak 26 frt 80 krt Csermö leányegyháznak 8 frt 70 krt, összesen: 115 frt 50 krt. tevő hátrány tartozásaik leirását, a főtiszteletü egyházkerület utján kérelmezendönek határozta el, e kérelem felterjesztését ismételve véleményezzük.

V. Zsinati költség.

Az egyházmegyénkre kivetett 1341 frt 98 krból.

a) Bevétel.

Az 1883-ik év márcz. 22-ig beadatott összesen 714 frt. 79 kr.

b) Kiadás.

Ebből Nagytiszteletü esperes urnak nyugta szerint átadatott . . . . . 447 frt.
A nagyszalontai takarékpénztárban van . . . 176 frt.
Készpénzben . . . . . 91 frt. 79 kr.

összesen: 714 frt 79 kr.

c) Hátrány.

26 Egyháznál kint van összesen . . . . . 627 frt 19 kr.

VI. Tüzkár biztositási jutalék.

1. Takarékpénztári könyvekben van . . . . 307 frt 75 kr.
2. Készpénzben van . . . . . 28 frt.

összesen: 335 frt. 75 kr.

10. sz. Gyámintézeti elnök Eresey Sándor és Szél Kálmán pénztárnok beterjesztik a gyámintézeti számvevö és a választmány által már átvizsgált számadást a gyámintézeti pénztár állásáról az 1882-ik évről, — a hátralékosok kimutatásával együtt.

A gyámintézeti pénztár állása tudomásul vétetik, s pénztárnok az 1882-ik évi számadás terhe alól felmentetik, a nagy gonddal és pontossággal összeállitott táblás

kimutatás a hátrányosok neveivel együtt nyilván tartás tekintetéből jegyzőkönyvbe vezettetni rendeltetik.

A nagyszalontai ref. egyházmegyei papi gyámintézet számadása 1882-röl.

Sorszám	A) Jövedelem		Befizetve frt.	kr	Hátrálékban frt.	kr	Összesen frt.	kr
	1882 január 4-én volt a pénztár állása						22,827	64
	Ehez jön							
	A kötelezvényen elhelyezett 19,288 frt 42 kr.							
1	8% kamata		1625	27	94	11	1719	38
2	Szalontai takarékpénztárban 2891 frt 03. kr. 6% kamata		152	13	—	—	152	13
3	18 lelkész tagsági dijja á) 21 frt.	378 —.						
4	16 „ „ „ „ 14 „	224.—						
5	9 „ „ „ „ 7 „	63.—.						
6	Márk Ferencz I. oszt. lelkész kétszerezett dijja	21. —.						
7	Bagdi János, Szücs József II. oszt. lelkészek kétszeres dijja.....	28.—.						
8	Sipos János III. oszt. lelkész kétszeres dijja	7.—.						
9	Önkéntes tag Tabajdi L. 21. Kálmán Elek 7. Diószegi Endre 3 frt	31. —.	450	07	301	93	752	—
10	Kegyeleti átalány Márk Ferencztől	346.97.						
	„ „ Bagdi Jánostól	270. —.						
	„ „ Sipos Imrétől	24. —.	640	97			640	97
11	Államsegély		603	—			603	—
12	Mezey Ferencz évi adománya....	6.30.						
13	Több egyház adománya	25.22.	31	52			31	52
14	Késedelmi kamatokból		29	89	71	82	101	71
		összesen:	3532	85	467	86	26.828	35
	B) Kiadás.							
1	Gyámdijjul 17 özvegynek és 7 árvának...						1240	14
2	Pénztárnoki dij és iroda átalány.....						70	—
3	Levelezési kiadás.....							45
		összes kiadás:					1310	59
	Levonva a kiadást a bevételből		1310	59				
	1882 évi tiszta jövedelem tehát		2222	26	467	86	2690	12
	ehez véve az 1882 jan. 4 ki pénztár állását						22,827	64
	1883 jan. 3-án lett a pénztár állása						25,517	76
	Mely összeg következőleg van elhelyezve:							
1	Kötelezvényen van 8% kamatra.....		22,342	42				
2	Szalontai tkrpénztárban van 6% kamatra.		2350	86				
3	Hátralékban és pedig 1882-ik évi	467.86.						
	„ „ „ régibb	356,62.	824	48				
			25,517	76				

Külön számadás az uj pénztárról.

Sorszám	A) Jövedelem	Befizetve frt.	kr	Hátrálékban frt.	kr	Összesen frt.	kr
	1882 jan. 4-én volt a pénztár állása.....					8669	24
	Ehez jön:						
1	A jövedelmező tőke 8345 frt 50 kr. évikamata					698	35
2	Rendes tagdijakból.....					486	—
3	Kétszerezett tagdijakból.....					36	—
4	Rendkivüli tag Tabajdi Lajostól 14 frt, Kálmán Elektől..... 2.—.					16	
5	Kegyeleti átalányból Márk Ferencztől 346.97						
	„ „ Bagdi Jánostól 270.—						
	„ „ Sipos Imrétől 24.—					640	97
6	Államsegély.....					603	—
	összes bevétel:					11.059	47
	B) Kiadás						
1	Gyámdijjul 5 özvegy és 4 árvának.....	259	57				
2	Pénztárnoki dijjpótlék.....	20	—				
	összes kiadás:	279	57				
	a kiadás levonásával lesz a maradvány					10,780	17
	ezen összegből hátralék 1882-ik évi			206	93		
	„ „ „ 1881-ki s régibb			225	81		
	összesen:			432	74		
	Tehát 1883-ra jövedelmező tőke	10.347	43			10,347	43
	Ugyhogy 1883 jan. 3-tett a régi pénztár állása	14,345	8[illegible]	391	74	14,737	59
	„ „ „ „ „ az uj pénztár állása	10.347	43	432	74	10,780	17
	a két pénztár együtt	24.693	28	824	48	25.517	76

A fentebb kimutatott hátralékokból, az 1883-ik év folyamán, több-ben már törlesztvén; ma hátralékkal tartoznak az 1882-ik és előző évekről:

Sorszám	Tartozó neve	Kamattal frt	kr	Tagdijjal frt	kr	Összesen frt	kr	Észrevétel
1	Böszörményi Pál	—	—	14		14	—	S ezen összegek után, — az 1883-ik év, január 1-től fogva, — a befizetés napjáig járó 8% késedelmi kamattal.
2	Kutasi Ferencz	33	18	56	53	90	10	
3	Nyeste István	—	—	20	53	20	53	
4	Kocsa Károly	—	—	19	96	19	96	
5	Tömöri Mihály	17	60	14	56	32	16	
6	Bernáth Lajos	—	—	21	—	21	—	
7	Gerőcz Lajos	46	56	—	—	46	56	
8	Szücs József	—	—	28	—	28	—	
9	Sipos Imre	1	23	45	44	46	67	
10	Nagy Lajos	—	—	61	76	61	76	
11	Makai László	—	—	38	22	38	22	
12	Pápai Lajos	—	—	21	38	21	38	
13	Kutasi Lajos	—	—	22	68	22	68	
14	Győri József	—	—	32	34	32	34	
	összesen:	98	57	396	79	495	36	

11. sz. Ugyancsak a lelkészi gyámintézet elnöke beterjeszti megerösités végett, a gyámintézet választmánya 1883. márczius 15-én tartott gyülése jegyzökönyvének 14. sz. végzését, melyszerint pénztárnok beterjeszti szentesi lelkész Gerőcz Lajosnak, azon az egyházmegyei közgyüléshez intézett kérvényét, hogy az anti lelkészség után reá rovott 270 frt kegyeleti átalány fizetése alól mentsék fel, azon okból, mert ő anti lelkészségére különben is rá fizetett; mely esetben az egyházmegyei lelkészi gyámintézet részére ő 100 frtot ajánl.

Mivel az egyház megyeileg megerösitett gyámintézeti alapszabályok értelmében, minden a szalontai egyházmegye területén alkalmazott rendes lelkész, kegyeleti átalányt fizetni köteles; — s mivel Gerőcz Lajos az anti lelkészségben a $^{16}/_{1881}$. sz. egyházmegyei végzésben ennek kikötésével erösittetett meg; — folyamodó kérelmének, hely nem adatik; — söt ezen 270 frt kegyeleti átalány s annak járulékai fizetésére, melyről Gerőcz Lajos kötelezvényt is állitott ki a gyámintézet részére, — törvényes uton is kényszeritendő. Egyébiránt e kérvény s gyámintézeti választmány e tárgyu intézkedése jóváhagyás czéljából az egyházmegyei közgyülésre felterjesztetik.

Egyházmegyei közgyülésünk a gyámintézeti választmány végzésének indokait teljesen jogosoknak s alaposoknak tartván, annak intézkedését helybenhagyja, határozatát jogeröre emeli s pénztárnokot utasitja miszerint a fent emlitett 270 frt s járulékainak megtérités a törvény utján is eszközölje.

12. sz. Beterjesztetett az egyházmegyei lelkészi kijelölő bizottság jegyzökönyve, melyszerint az egyh. megye esperese 73. sz. átiratában Szél Kálmán tanácsbirót bizza meg ez alkalomra a lelkészi jelölő bizottság elnökségével; mely megbizás folytán a lelkész jelölő bizottság tagjaival egyetértőleg, folyó évi márczius 8-át tüzte ki a bizottsági ülés határidejéül, értesitvén erről az s.-kereszturi, erdögyaraki és tamásdai egyházak elöljáróit, utasitván, hogy nevezett időben az egyházi törvény 190. §-a értelmében megválasztott lelkész jelölő bizottsági tagokat igazolványaikkal együtt a Nagyszalontán tartandó gyülésre küldjék be.

Más felöl felhivta Böszörményi Károly egyházmegyei tanácsbirót, hogy mivel az e. megyei lelkész jelölő bizottság megválasztott tagjai távol vannak, mint helyettesitett póttag sziveskedjék bejönni.

2-ik szám. Elnök elöterjeszti, hogy a s.-kereszturi egyházból Fazekas Ferencz, Kónya Ferencz és Kónya József mint törvényesen megválasztott s kellöleg igazolt tagok jelentek meg.

Elöttök felolvastatván az S.-Kereszturra pályázók névsora, velök együttesen a bizottság S.-Kereszturra kijelölte Kutassi Lajos, Kálmán Elek, Páneczél József, Nagy Endre és Betlendi Sándor pályázókat.

3-ik szám. Az erdögyaraki egyházból Fónagy Sándor, Szakács János és Gara Ferencz mint törvényesen megválasztott és igazolt képviselök jelentek meg.

Kik elött felolvastatván az Erdögyarakra pályázók névsora, velök együtt a lelkész jelölö bizottság Erdögyarakra kijelölte Kutasi Ferencz, Sipos János, Pánczél József, Betlendi Sándor és Kálmán Elek pályázókat.

4-ik szám. A tamásdai egyházból Mátyási István, Hizó József igazolt képviselök jelentek meg.

Elöttök felolvastatván a tamásdai lelkészségre pályázók névsora velök együttesen az egyházmegyei kijelölö bizottság Kutasi Ferencz, Betlendi Sándor és Kálmán Elek pályázókat tüzte ki.

Ezzel kapcsolatban beterjesztettek a sarkad-kereszturi, erdögyaraki és tamásdai lelkész választásról fel vett jegyzökönyvek, melyekszerint S.-Kereszturon a lelkészválasztás megtörténvén Nagy Endre 49 szavazattal Pánczél József 23 szavazata ellenében lelkészül megválasztatott.

Erdögyarakon márczius 26-án Betlendi Sándor tamásdai idöközi lelkész 102 szavazattal Pánczél József 45 szavazata ellenében lelkészül választatott.

Tamásdán a választók egyhangu szavazatával Betlendi Sándor idöközi lelkész rendes lelkészül választatott.

A lelkészjelölö bizottság jelentése helyeslö tudomásul vétetik, a kereszturi, erdögyaraki és tamásdai lelkész választásról felvett jegyzökönyvekből pedig kitünvén, hogy a választások a törvény rendeletei és a választási szabályok szoros megtartásával történtek, — megerösittetnek, azon megjegyzéssel, hogy miután Betlendi Sándor Tamásdán és Erdögyarakon is megválasztatott, az ö nyilatkozata után az üresen maradt egyházban a lelkészválasztás az egyházi törvénybe meghatározott idö alatt haladéktalanul elrendelendö. A beterjesztett lelkészi választási jegyzökönyvek mellékleteikkel együtt levéltárba tétetnek.

Megválasztott lelkészek állomásukon az egyházi törvények 210. §-ának alkalmazása mellett megerösittetnek.

13. sz. Olvastatott a nagyzerindi egyháztanács február 8-ról 8. sz. a. kelt határozata, melyszerint a „Balog Tabajdi Teréz“ alapitványt, alapitó Balog István kérelméhez képest, akkint módosittatta, hogy a 236 frt készpénz, egy köböl 2½ véka buza eladása által egészittessék ki 250 frtra s ezen összeg 50 frtos részletekben, egyeseknek 8% kamat és jelzálog biztositék mellett kölcsönképen osztassék ki.

Az alapitvány többi része pedig vagyis 28 köböl tiszta buza „Balog István volt nagyzerindi tanitó alapitványa“ czim alatt kamatoztassék

mindaddig, mig az ötszáz frt értékre emelkedik; ekkor pénzzé tétetvén, 8% kamat mellett kölcsönül adassék ki; a kamatokból pedig, a nyári közvizsga alkalmával a lelkész, fi- és leánytanitó, 10—10 frt jutalomdijjban részesittessék; a megmaradt 10 frt pedig, két egyenlö részre osztatván, öt frt a fi-, öt frt a leányiskolában egy-egy frtos részletekben, szorgalmas, jóerkölcsü és jutalomra érdemes növendékeknek adassék ki.

A „Balog Tabajdi Teréz“ alapitvány módositását tárgyazó egyháztanácsi határozat észrevétel nélkül tudomásul vétetett és jóváhagyatott.

14. sz. A nagyzerindi lelkészi hivatal elöterjeszti, hogy több nagyzerindi buzgó egyháztag, az egyház javainak gyarapitása tekintetéből aláirási ivet nyitott, melyen eddig 37 frt készpénz, 26 hl. 20 liter buza és 2 hl. 71 liter tengeri iratott alá.

Ezen adományok felerésze az egyház rendkivüli szükségleteinek fedezésére forditandó, az alapitók és egyháztanács együttes elhatározása szerint; másik felerésze pedig kizárólag templomépitésre lesz felhasználható s addig is gyümölcsözöleg kezelendö.

Örömmel értesült a közgyülés, hogy több nagyzerindi egyháztag, egyházunk javainak gyarapitását gondoskodás tárgyává tette s fáradozásuk által ezen jótékony czélu alap már eddig is jelentékeny eredménnyel, megalakult.

Az alapitók buzgóságáért elismerését jegyzökönyvileg kijefezi s az egyháztanács végzését, mely az alap mikénti kezelése felett határozott, jóváhagyólag tudomásul veszi.

15. sz. Olvastatott a „Balog Tabajdi Terézia“ alapitvány és „Orgona alap“ állásáról szólló jelentés, melyszerint

1. A „Balog Tabajdi Terézia“ alapitványból takarékpénztárban van 236 frt, 7 drb kötvényen kamatozik 15 k. 2½ véka buza. Készletben 14 k. buza.

2. Az „Orgona alap“ áll takarékpénztárban 62 frt, 6 drb. kötvényen kamatozik 8 k. 26 itcze buza. Készletben 2 véka 10 itcze buza.

Tudomásul szolgál.

16. sz. A b.-böszörményi egyházi elöljáróság beadja a belhivatalnokok dijjleveleit, azon pótlásokkal kiegészitve, melyeket a $^{303}/_{1881}$. sz. a. egyházkerületi végzés elrendelt.

A fötiszteletü egyházkerület $^{303}/_{1881}$. szám a. határozatának megfelelöleg felszerelt dijjlevelek jóváhagyattak s ugyanoda végleges megerösités végett pártolólag felterjesztetni rendeltettek.

17. sz. Olvastatott a $^{47}/_{1882}$. sz. a. egyházmegyei közgyülési végzéssel megbizott küldöttség jelentése a k.-peregi egyh. hivatalnokok ujjabban módositott dijjlevelére vonatkozólag, melyben tekintettel arra, hogy a fizetés emelkedés nagyobbára egyházgyülési határozatok által van igazolva, a dijjleveleket jóváhagyandóknak véleményezi.

A közgyülés elfogadja a küldöttség javaslatát; a kisperegi egyházi hivatalnokok dijjlevelét jóváhagyással ellátva s megerösités végett három egyenlö példányban és a régi dijjlevél csatolása mellett a fötiszteletü egyházkerülethez felterjesztetni rendeli.

18. sz. A németperegi elökönyörgö dijjlevele beterjesztetik.

Jóváhagyatott azzal, hogy végleges megerösités végett az egyházkerülethez fog beterjesztetni.

19. sz. Olvastatott az árpádi egyháztanács január 14-én 3. sz. a. kelt határozata, mely mellett az egyházi hivatalnokok dijjleveleit az 1881. április 7-én 8. d) pont alatti közgyülési végzés szerint kipótolva beterjesztik

Az 1881. április 7-én 8. d) pont alatti közgyülési határozat szerint kiegészitett dijjleveleket a közgyülés jóváhagyja s illetékes helyére három egyenlö példányban és a régi dijjlevél csatolása mellett végleges helybenhagyás végett felterjeszti.

20. sz. Olvastatott Rácz Károly ménesgyoroki lelkész emlékirata, Lippán egy reformált gyülekezet megalakitása és egy állandó lelkészi állás szerzése tárgyában.

Az egyházmegyei közgyülés nem vonja kétségbe, hogy egyrészröl felekezetünk vallásos érdekeinek fejlesztése, hitsorsosaink lelki gondozásának elömozditása, másrészröl a magyar nemzetiségi érzület terjesztése és istápolása tekintetéböl óhajtandó volna Lippán egy önálló egyházi szervezetet életbeléptetni.

De oly véleményben van, hogy ezen szervezet, a hivek csekély számánál fogva, igen nagy áldozatok árán lenne létesithetö és ugy fenntartható, hogy czéljának, rendeltetésének a jövöben maradandólag megfelelhessen.

Már pedig egyházmegyénknek komolyan számot kell vetni helyzetével és sokféle szükségleteivel.

S amennyiben ez idö szerint is sok olyan fontos egyházi és közoktatási érdekekbe vágó kérdés elött áll, melynek megoldása anyagi erejét nagy mértékben igénybe veszi; amennyiben uj szervezet alakitására külön alappal nem rendelkezik: az emlékirat azon inditványának, hogy Lippán önálló egyházi szervezet állittassék fel, mai

helyzetében eleget nem tehet, annál inkább mivel a hivek lelki gondozását a közel eső ménesgyoroki lelkész jó móddal teljesitheti.

21. sz. Olvastatott a sonkolyosi egyház, ref. lelkész és tanitó államsegély iránti kérvénye.

Minthogy az egyház és tanitó az állandóan segélyezendők közé fel vannak véve, megbizatott az államsegély kiosztását teljesitő bizottság, hogy a sonkolyosi egyházat és tanitót — utóbbit az alább kiemelt fentartással — ezentul is részesitse segélyben.

És mivel a tanitóságban időközileg személyváltozás történt, a közgyülés kimondja, hogy az uj tanitó segélyre csak ugy tarthat számot, ha a bizottság által arra érdemesnek találtatik.

A lelkész kérelmét egyhm. közgyülés ez alkalommal nem teljesitheti, mivel a segélyezendők közé felvéve nem volt; a segélyalap pedig már az eddigiek által ki van meritve.

22. sz. Olvastatott Pápai Lajos mezösasi lelkész kérvénye, melyben legeltetési haszonélvezetének megszoritása miatt panaszt emel.

A panaszlevél kiadatott elnöklő esperes urnak oly megbizással, hogy a panasz tárgyát vizsgálja meg s ugyanazt figyelemmel a dijjlevél és helyi körülményekre, saját hatáskörében elintézni igyekezzék.

Jelentése a jövö közgyülésre beváratik.

23. sz. Olvastatott f.-gyarmat község elöljáróinak kérvénye, melyben kiemelve, hogy a kisjenö-kétegyházi vasut vonal kiépitéséhez a község 600 frt erejéig járult, de ezen összeget az idő rövidsége miatt kivetéssel nem fedezheti, — az egyház takarékpénztárilag kezelt vagyonából hatszáz frt költsönért folyamodnak olyformán, hogy ezen összeget a község 1884. és 1885. évben kamatokkal együtt két egyenlö részletben fizetné vissza.

A kölcsön megfelelö jelzálogbiztositék feltételével, engedélyeztetett.

24. sz. Elöterjesztetett Kálmán Gyula a debreczeni ref. főgymnasium III. osztályu, és Szatmári István ugyancsak a debreczeni főgymnasium VI. osztályu tanulójának folyamodványa, melyben az egyházmegyei alapitványra magukat felvétetni kérik.

A kérelemnek a bemutatott bizonyitványok alapján hely adatott s folyamodók a nagyszalontai egyházmegye alapitványára az $188^{3}/_{3}$. iskolai évre felvétettek.

Miről a debreczeni ref. főgymnasium igazgatósága jkvi kivonaton értesitendő.

25. sz. Olvastatott Bimbó Mihály szentleányfalvi egyházgondnok és érdektársai kérvénye a lelkész és tanitó fizetésének leszállitása iránt.

Minthogy a kérelem tárgya már az 1882. márczius 23-án 25. sz. a. egyházmegyei közgyülési határozat által elintézést nyert, — a közgyülés fentartván előbbi végzését — a beadvány tárgyalásába nem bocsátkozik.

De nem látja helyét annak sem, hogy az 1882. márczius 23-án 26. sz. a. hozott határozat az egyházkerülethez felterjesztessék, amennyiben ezen végzés ellen fellebbezés beadva nem lett.

26. sz. Szöcs Imre bélzerindi lelkésztanitó agg korára hivatkozva kéri, hogy egy év eltelte után, a tanitói teendők ellátása alól mentessék fel.

Minthogy Bélzerinden a lelkészi, állás a tanitósággal össze van kötve, a közgyülés az ellen, hogy folyamodó maga mellé, saját költségére és felelőségére, képesitett tanitót alkalmazzon, észrevételt nem tesz.

27. sz. Mácsay Sándor mezögyáni segédlelkész bemutatott bizonyitványa alapján bekebeleztetését kéri

folyamodó bizonyitványai alapján egyházmegyénkbe segédlelkészül bekebeleztetik.

28. sz. Forrás József n.-harsányi tanitó az 1881. julius 21-én 14. sz. a. kelt közgyülési végzés folytán bemutatja bizonyitványait.

Forrás József oklevelei alapján, a n.-harsányi tanitóságban megerösittetik.

29. sz. Csizsek Frigyes tanitónak németperegi tanitóvá történt megválasztatásáról szóló jegyzökönyv olvastatván:

A választás jóváhagyatott s Csizsek Frigyes a németperegi tanitóságban megerösittetett

30. sz. Olvastatott Kutasi Ferencz b.-böszörményi rektortanitó megválasztásáról szóló jegyzökönyv.

A választás jóváhagyatott oly fentartás mellett, hogy megválasztott tanitó oklevelet szerezni és azt folyó évi szeptember 1-ig bemutatni köteles.

Ha ezt bármely oknál fogva elmulasztaná, vagy hiányos oklevéllel állana elő, a választás csak is egy évre terjed s ennek lejártával az állomás nyilvános pályázat utján és képesitett tanitó által fog betöltetni.

31. sz. Olvastatott Kálmán Elek lemondott lelkész folyamodványa, melyben ujabb alkalmazást kér.

A lelkészi állomások nyilvános pályázat utján lévén betöltendök, folyamodónak módjában áll az üresedéseket figyelemmel kisérni s a pályázatát annak idején beadni.

32. sz. Olvastatott az ó-aradi egyháztanács február 18-án 8. sz. a. kelt határozata, melylyel a kántortanitó fizetését 420 frtról 500 frtra felemelte.

Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

Egyuttal az ó-aradi egyháztanács felhivatott, hogy a dijjlevelet a módositáshoz képest, szabályszerüleg állitsa ki és terjessze be.

33. sz. Györösi István zsadányi tanitó ideiglenes megerösitést kér.

Tekintettel a debreczeni föiskola tanitóképző intézetének a kérvényhez csatolt bizonyitványára, folyamodó a tanitóképezdei tanfolyam második félévéről elmaradt magánvizsga letételéig állomásán ideiglenes megerösitést nyert.

34. sz. Olvastatott a bélzerindi egyházközség folyamodványa, melyben az uj templomuk felépithetése czéljából pártfogást kérnek.

A kérelem, tehetségük szerinti pártolás végett, az egyhm. területén lévö egyházaknak figyelmébe ajánltatik.

35. sz. Olvastatott a bajji egyházi elöljáróság folyamodványa, melyszerint a megrongált iskolaépület helyreállitására a községi szegényalapból 300 frt költsön felvételéhez engedély kérnek.

Minthogy a kölcsön felvételének kikerülhetlen szükségessé felállitva nincs, a kérelemnek hely nem adatott.

Utasittatik az egyházi elöljáróság, hogy a kivánt javitásokat a folyó költségekböl fedezze.

36. sz. Olvastatott Matólcsi Gyula sonkolyosi tanitó kérvénye, remetei tanitóskodási idejéből hátrálékban maradt 9 frt behajtása iránt.

Elintézés végett az egyházmegyei elnökségnek kiadatott.

37. sz. Izbéky Dezsö csákvári tanitó alkalmazást kér.

Üresedés nem lévén, figyelembentartás végett az elnökségnek kiadatott.

38. sz. Német Gábor tanitó, belényesi lakos alkalmazást kér.

Üresedés nem lévén figyelembentartás végett az elnökségnek kiadatott.

39. sz. Papp Károly okleveles tanitó alkalmazást kér.

Figyelembentartás végett az elnökségnek kiadatott.

40. sz. Egyházmegyénknek a folyó évi egyházkerületi közgyülésen képviseltetése kerülvén napirendre.

A képviselettel Szél Kálmán és Ercsey Sándor, — akadályoztatásuk esetére Nagy Sándor és Fónagy László bizattak meg s részükre a jegyzökönyvi kivonat kiadatni rendeltetett.

Ezzel a közigazgatási ügyek tárgysorozata kimerittetett.

Folytatás.

Egyházmegyei birósági ügyek.

Tárgyaltattak 1883. márcz. 29-én délután.

Jelenvoltak:

Nagy Dániel esperes elnöklete alatt:

Szél Kálmán,	Tabajdi Károly.
Nagy Sándor,	Ercsey Sándor.
Ferenczy Gedeon.	Fónagy László.
Nagy Péter·	
egyházi tanácsbirák.	világi tanácsbirák.
Szaniszló Gábor.	Sántha István.
egyhm. e. e. főjegyző.	egyhm. v. főjegyző.

41. sz. Olvastatott Juhász László és több társa, s.-kereszturi lakosoknak Marcsó Imre tanitó elleni panasza, hivatalos kötelességének állitólagos elhanyagolása iránt.

Ugyanitt felolvastatott Kónya József és 9 társa beadványa, melyben előterjesztetik, hogy a tanitó ellen többek által beadott panasz személyes bosszura vezethető vissza s a vádak legnagyobb része semmi alappal nem bir.

Mindkét előterjesztés kiadatik elnöklő esperesnek oly megbizással, hogy a panasz miben állása felöl meggyőződést szerezvén, az ügyet saját hatáskörében elintézni igyekezzék s eljárása felöl az egyházi bíróság részéről esetleg kivánt további lépések megtétele czéljából, jelentést tegyen.

42. sz. Olvastatott Kocsis András szentleányfalvai biró, Bimbó Mihály gondnok, több presbiter közlakos által az espereshez beadott előterjesztés, — melyben Nyeste István szentleányfalvai lelkész ellen, állásához nem férő botrányos erkölcsi magaviseletéért panaszt emelnek; s kiemelve, hogy a hivek ingerültsége nevezett lelkész ellen annyira ment, miszerint az uri szent vacsorát sem akarják töle elfogadni, — elmozditását kérik.

Felolvastatott a panasz megvizsgálásában eljárt küldöttség jelentése, melyszerint a kérdés békés megoldást nyert olyformán, hogy a lelkész maga részéről is kerülni óhajtván a kellemetlenséget, jelenlegi állásáról előnyösebb csere utján, más egyházba átmenni magát elhatározta; mibe az e. község is belenyugodott. Miért is ennek eszközlésére mindkét részről az egyházmegye támogatását kérik.

Előrebocsátva, hogy a panasz békés uton kiegyenlittetvén, annak tárgya felett érdemleges határozatot hozni feleslegessé vált, — az egyházi biróság kiemeli, hogy sem feladatához, sem hatásköréhez nem tartozik bár kit is, előnyösebb állás elnyerése felől biztositani.

Mindamellett tekintetbe véve, hogy itt a mielőbbi helycserét egyrészről a lelkész, más részről az érdekelt e. község nyugodalma kivánatossá teszi, — az esperesnek figyelmébe ajánlja, hogy az érdeltek óhajtását alkalmilag és magán uton maga részéről is elősegiteni igyekezzék.

43. sz. Olvastatott bajji vegyesiskola tanitó Nagy Lajos ellen a község elöljárói és több közlakos által beadott panasz megvizsgálására kiküldött bizottság 1882 jul. 2-ről kelt jelentése.

Ugyanezzel kapcsolatosan felolvastatott a község birája, gondnoka, több presbiteri és közlakos által f. é. márcz. 12-ről beadott ujabb panaszlevél, melyben Nagy Lajos tanitót hivatalos kötelességének sokoldalu elmulasztása, megsértése, a növendékekkeli rosz bánás módja s egyéb kihágásai, valamint szemei gyengesége miatt a tanitásra képtelenségénél fogva elmozdittatni kérik.

Végre elöterjesztetik Nagy János és több presbiter által bemutatott, márcz. 11-én kelt s Nagy Lajos egyház-községi jegyző által aláirott egyháztanácsi jegyzőkönyvi kivonat, melyszerint az egyháztanács szavazattöbbséggel elhatározva, hogy Nagy Lajos tanitó ellen a vádak visszavétessenek s a béke a tanitó és egyházközség között helyreállottnak tekintessék.

Mielőtt a dolog érdemében határozat hozatnék; az egyházi biróság szükségesnek látja, hogy a márcz. 12-ki ujabb beadványban elősorolt vádak iránt is vizsgálat tartassék.

Evégből Szél Kálmán tanácsbiró és Sántha István világi főjegyző személyében küldöttséget bizott meg, hogy a panasz tárgyát és a felmerült ujabb vádpontokat minden irányban vizsgálja meg s eljárása felől mielőbb jelentést tegyen.

Ezzel a napirend kimerittetvén.

A jegyzőkönyv hitelesitésével Szél Kálmán, Nagy Sándor és Ercsey Sándor tanácsbirák bizattak meg.

K. m. f.

Hitelesitettük: Szalontán 1883 ápil. 5-én.

Ercsey Sándor, Nagy Sándor, Szél Kálmán.

Az 1—12. szám alatti határozatokat jegyzette Szaniszló Gábor egyházm. egyházi, a 13—43. tételszám alattiakat Sántha István egyházmegyei világi főjegyző.

TÁRGYMUTATÓ

1. Nagy Dániel esperessé, Tisza Kálmán egyházm. gondnokká, Tisza István v. aljegyzővé, Szaniszló Gábor egyh. főjegyzővé, Nagy Imre e. al-, Sántha István v. főjegyzővé megválasztatnak.
2. Nagy Dániel esperes és Szaniszló Gábor e. főjegyző lemondása.
3. Bizottsági javaslat az egyházi kötvény azon pontjaira, melyeknek végrehajtása az egyházmegyék körébe van utalva
4. Jegyzökönyv Nagy Lajos bajji és Krucsó Ferencz komádii tanitónak az egyházmegyei tanitótestület képviselöiül megválasztása iránt.
5. Jelentés az egyházmegye szellemi és anyagi ügyeiröl.
6. Egyházlátogatásokról szóló jegyzökönyvek.
7. Esperesi számadás a közpénzekről.
8. Az államsegély kiosztásával megbizott választmány számadása.
9. Számadás az egyházmegyei pénztárról.
10. Számadás a gyámintézet pénztárától.
11. Gerőcz Lajos, szentesi lelkész kérvénye a kegyeleti átalány fizetése alóli felmentetése iránt.
12. Betlendi Sándor az erdögyaraki és Nagy Endre a s.-kereszturi lelkészségben megerösittetnek.
13. Balog-Tabajdi-Teréz alapitvány.
14. N.-zerindi közlakosok alapitványa egyházi czélokra.
15. Balog-Tabajdi-Teréz és „orgona alap“ állásáról jelentés
16. H.-Böszörményi egyházi hivatalnokok dijjlevelei.
17. K.-Peregi egyházi hivatalnokok dijjlevelei.
18. A németperegi elökönyörgö dijjlevele.
19. Árpádi egyházi hivatalnokok dijjlevelei.
20. Rácz Károly elöterjesztése, Lippán állandó egyházi szervezet életbeléptetése iránt.
21. A sonkolyosi egyház, lelkész és tanitó államsegély iránti kérvénye.
22. Pápai Lajos mezösassi lelkész panasza legeltetési haszonélvezetének megszoritása miatt.
23. F.-gyarmat község az egyháztól 600 frtot kölcsönt kér.
24. Kálmán Gyula és Szatmári István tanulók az $188^2/_3$ évi e. megyei alapitványra felvétetnek
25. Bimbó Mihály és társai kérvénye a szentleányfalvi egyh. hivatalnokok fizetésének leszállitása iránt.

26. Szöcs Imre bélzerindi tanitó egy év eltelte után a tanitóság alól magát felmentetni kéri.
27. Mácsai Sándor m.-gyáni segédlelkészül bekebeleztetik.
28. Forrás József n.-harsányi tanitó megerössittetik.
29. Csizsek Frigyes német-peregi tanitó megerössittetik.
30. Kutasi Ferencz b.-böszörményi rektortanitó fenntartás mellett, megerössittetik.
31. Kálmán Elek lemondott lelkész folyamodványa ujabbi alakalmaztatása iránt.
32. Ó-aradi egyháztanács végzése a kántortanitó fizetésének felemelése tárgyában.
33. Györösi István p.-ladányi tanitó ideiglenesen megerösittetik.
34. A bélzerindi egyházközség, uj temploma felépithetésére pártfogást kér.
35. A bajji egyház, iskola épülete kijavitására 300 frt kölcsön felvételéhez engedélyt kér.
36. Matólcsi Gyula sonkolyosi tanitó kérvénye 9 frt hátralékos követelésének behajtása iránt.
37. Izbéky Dezső tanitó alkalmazást kér.
38. Német Gábor tanitó alkalmazást kér.
39. Pap Károly tanitó alkalmazást kér.
40. A folyó évi egyházkerületi gyülésre képviselök választatnak.
41. Juhász László és társai panasza Marcsó Imre s.-kereszturi tanitó ellen.
42. Küldöttségi jelentés Nyeste István szentleányfalvi lelkész elleni panasz megvizsgálásáról.
43. Nagy Lajos bajji tanitó elleni vizsgálat.

5 II
883.